HAFTALIK KÜLTÜR-FİZİK DERGİSİ 29 AĞUSTOS 1996 PERŞEMBE SAYI:17 FİYATI: 70.000.TL. (kdv dahil)

ÖKÜZ

son nefesimde her şeyi itiraf etmek istiyorum, katil benim

BUGÜN, 1 EYLÜL DÜNYA BARIŞ GÜNÜ

İster 70 yıllık "şanlı" cumhuriyet tarihinin son 30 yıllık fotoğraflarına bakın, isterseniz elinizdeki gazetenin sayfalarını gözden geçirin: Yaşadığınız her anda, gördüğünüz her karede, onun nefesinin kulağınızın dibinde olduğunu farkedeceksiniz. Açın gazetenizin birinci sayfasını: Kıbrıs'taki beşinci sınıf müsveddesi, kendisinden bile önce, ülkesini kendisine peşkeş çekmiştir... O, Kıbrıs'ın "baba"sıdır.

Üretimi, tüketimi canıgönüllülükle, emperyalistlerden bile cansiperane, ABD'ye, IMF'e, çokuluslu tekellere parsellendirilmiştir. O, ABD'nin, IMF'in, çokuluslu tekellerin "baba"sıdır.

Çevirin gazeteyi; 3. sayfaya geçin. O, evlerine çöp yığan analarımızın, üniversite mezunu- tabancalı telekızlarımızın, eroin krizinden hayata gözlerini yuman, intihar eden gençlerimizin "baba"sıdır...

Buyrun magazin sayfasına: O, bu ülkenin emicilerinin evlatlarının, yatlarda- saraylarda kurulan nikah masalarındaki, şahit "baba"sıdır...

Tarihte bugün köşesine bakın... O, kendi elleriyle darağacına gönderdiği Denizlerin, Yusufların, Hüseyinlerin "baba"sıdır... İktidar asası elinde, ülkenin en değerli gençleri, bilimadamları, aydınları alçakça katledilirken, "Bana sağcılar adam öldürtüyor diyemezsiniz" diye bağırıp kollamaya aldığı bilimum katillerin "baba"sıdır...

O, her cumartesi günü Galatasaray Lisesi'nin önünde aranan 300'ü aşkın kayıbın, işkence gören yüzbinlerin, Eyüp'te yargısız infaza kurban giden Senem Adalı'ların, cezaevlerindeki binlerce düşünce suçlusunun "baba"sıdır.

Ve bugün: 1 EYLÜL DÜNYA BARIŞ GÜNÜ... O, hayatımızın son otuz yılının "baba"sı ve son 14 yıldır bu topraklarda kardeşin kardeşe kıydığı acımasız, kör, ilkel bir savaş var. Coğrafyanın bir yanında hala, "en büyük asker bizim asker" nidalarıyla savaşa koşan, coğrafyanın bir yanında da hala "biji" diye bağırarak dağa çıkan gençler... Ölüm bizi çoktan aştı, ölüm bize çoktan yabancılaştı, ölüm her geçen gün biraz daha alçaklaştı, biraz daha ucuzlaştı! O, "bizim baba"mız!

14 yıldır akan kana, dalgananan gözyaşına, kaldırılan binlerce cenazeye doymadıysa toprağımız- yüreğimiz, bu egemene sormak lazım:

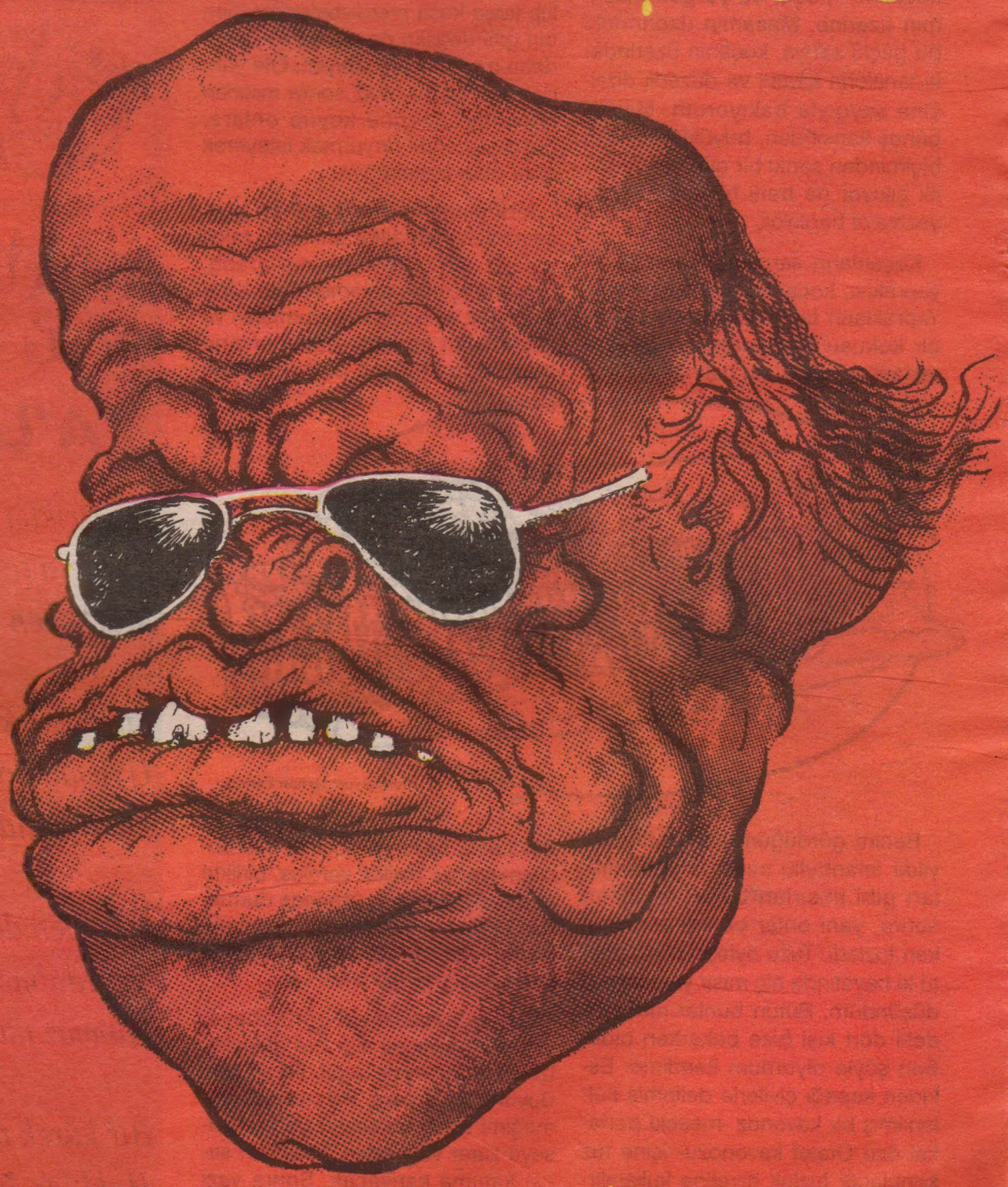

20 BİN ÖLÜNÜN "BABA"SI OLMAK NASIL BİR DUYGU?

Akşamsefası

ORHAN PAMUK

İKİ TANE MISIR

Benim gördüğüm kadarıyla, kırk yıldır İstanbullu mısırcıların yaptıkları gibi mısırları bana verdikten sonra, yani onlar benim elimdeyken tuzladı.

Masanın üzerinde, tabağın içinde sarı mısırlar var. Seyyar satıcı mahallede bağırarak geziyordu. Demin bir telaş birdenbire ben mısır aldım. Yaprağın içindeki mısırları bir tabağa koydum. Tabağı da yorgun masamın üzerine. Masamın üzerindeki bu güçlü sarıya, koçanın üzerindeki tanelerin kararlı ve düzenli dizilişine saygıyla bakıyorum. Mısırın güneş sarısından, büyüklüğünden, biçiminden sanki bir güç ve kararlılık çıkıyor da beni hayata ve yazı yazmaya bağlıyor.

Koçanların sarıldığı yarı saydam yapraklar, koçanlar gibi hala sıcak. Yaprakların tatlı, neredeyse şekerli bir kokusu var; enginarın iç yapraklarının kokusunu hatırlatıyor.

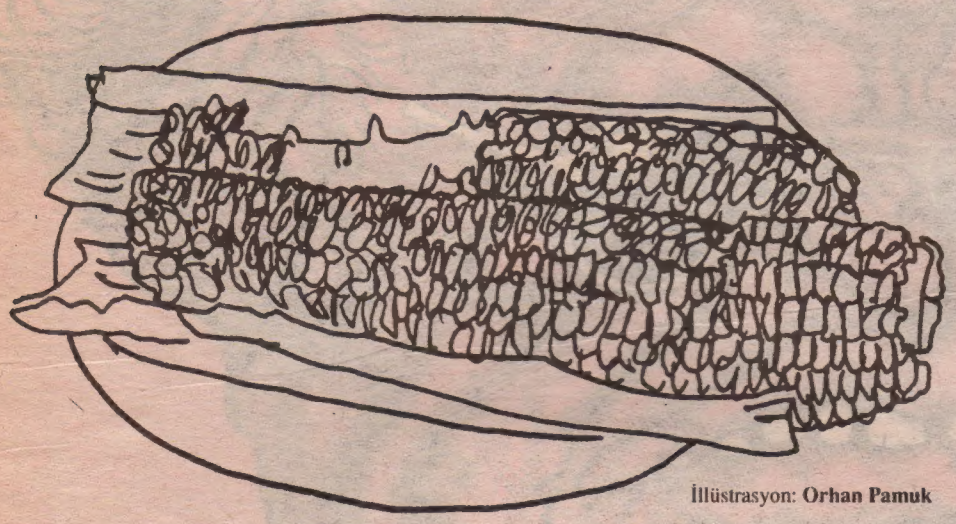

İllüstrasyon: **Orhan Pamuk**

Benim gördüğüm kadarıyla, kırk yıldır İstanbullu mısırcıların yaptıkları gibi mısırları bana verdikten sonra, yani onlar benim elimdeyken tuzladı. Tuzu öylesine bol döktü ki hayatında hiç mısır yemediğini düşündüm. Bütün bunlar mahalledeki dört kişi bize bakarken oldu. Ben şöyle diyordum kendime: Eskiden kapağı çivilerle delinmiş kullanılmış bir kavonoz -mesela portakal özü Oralet kavonozu- içine tuz konularak tuzluk niyetine kullanılırdı. Şimdi ise bir büyük şişe hacminde hazır plastik tuzluk şişeler var. Bu ayrıntıların temel gerçekler olacağı bir dünyaya yaklaştığımızı bilmenizi isterim.

Mısır almak için birden masamdan kalkıp, serin merdivenlerden inip sokağa güneşe çıkmıştım. Çok sıcaktı. Mısırcının arabasını çektiği köşede, hemen orada ise, püfür püfür bir rüzgar vardı. Bir emlakçı, mahalleden bir genç, bir taksi şöförü karşı apartmanın kapıcısı, hepsi oturmuşlar hiçbirşey yapmadan duruyorlardı.

Belki konuşuyorlar, belki rüzgarda serinliyorlar, belki birşey bekliyorlar, ama bana kalırsa yalnızca varoluyorlar. Ben de onlar gibi varoluyorum ve aynı zamanda gördüğünüz gibi, bakın nasıl bir ciddiyetle mısır alıyorum. Bana bakıyorlar. Ben de hafif utangaç onlara bakıyorum. Az önce birden mısır yemek istediği için masasından kalkıp koşa koşa merdivenlerden inen biri gibi değilim de dünya ile ilişkisi daha mesafeli biri gibiyim. Öte yandan biliyorum, biraz sonra mısırları masamın üzerine koyup onlara, önce gözlerimi doyurmak isteyerek obur obur bakacağım.

Tedirginliğim, mısır alırken beni seyreden mahalleli emlakçı, taksi şöförü, genç ve kapıcının orada, rüzgarın içinde, arkadaşça ve iyimser, rahat ve endişesiz oturmaları ve varolmaları ile ilgili. Sanki onların aralarında koloyca oluşturdukları dostlukta, belki de dostluk bile denilemeyecek birlikte varoluş, birlikte duruş, öylece fazla üzerinde durmadan birlikte bir köşede oturuşlarında benim telaşımın ve utancımın yaklaşamayacağı bir kararlılık var.

Ben güneşte fazla görünmeyeyim. Ben mısırımı alıp eve gideyim. İznimizle bir mısır değil, iki alayım. Buyurun, kaç para. Ben evimde yemeğimi sakin ve sessiz yerim kimseye zarar vermeden. Mısırların sarısı kanıma karışacak. Sonra yazı yazarken kararlılıkla suç işleyeceğim ve eski mısırcıların çiviyle delinmiş tuzluklarından söz edeceğim.

.....Musa Kart

CAN YÜCEL

YA'U

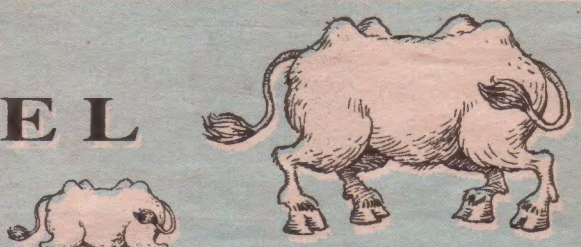

Elektrikler söndü dün gece,
Zorbela toplayıp satırancın taşlarını
Mecburen yattık.

Simsiyah kediler gibi dolaşıyor koğuşta
Uyuyan dostların nefesleri.
Dolaşsınlar azıcık!

Tam ben de eve doğru açılıyordum
Şıpırdatmadan hiç kürekleri,
Yanmaz mı o tepemdeki yüz mumluk ışık!

Bir kürek mahkûmunu Boğaz'da sandal sefasına
Haklılar, bırakmazlar tabii ama...
Ya'u ne güzel şeymiş meğer karanlık!

Akşamsefası

yazı yazmak

yazı yazmak, hele iyi yazmak, her gece her gece gönüllü intihara ve cinayete teşebbüst etmek demektir.. o her gece'nin sabahları size güzellik olarak dönse bile..

yazı yazmak, hele iyi yazı yazmak en birinci derece'den düşman kazanmak sanatı'dır ülkemizde.. devlet, iktidar, vesaire bir kenara, en büyük düşmanlık maalesef gene yazı yazan kem kalemlerden gelir.. sizi kıskanırlar, çekemezler.. çünkü onlar, yazı yazarak bir şey olmak hesabındadırlar.. oysa siz, yazı yazarak bir şey yapmak niyetindesinizdir.. fırtına burada kopar işte.. bugün sevgiyle, saygıyla andığımız, kıymet verdiğimiz nice yazara, vaktiyle gene yazı yazanlar cehennem azabı çektirmişlerdir.. onlarınki kısa gün'ün kârıdır aslında.. fakat iyi yazı yazanların gastrit veya ülser olmasına da neden olmuşlardır.. sonra, en sonra, okur'un tokadı patlar suratlarına.. lâkin yazar, yazar olduğuna, hem de iyi yazar olduğuna biraz pişman olmuştur, bezmiştir

yazı yazmak, hele iyi yazı yazmak, sabretmek, direnmek ve yalnız kalmak sanatı'dır.. varolan yirmidokuz harfi ve ondan türeyen o güzelim sözcükleri herkesten iyi kullandığınız için cezalandırılırsınız.. hem de maalesef gene yazı yazan kimi kem kalemlerce.. fakat onlar bilmezler ki yazı yazmak, hele iyi yazı yazmak bir arınma biçimi'dir, bir sonsuza uzanma.. onlarınki kısa gün'ün kârıdır.. onlar sizi yalnızlığa, sabretmeye, direnmeye mahkum ettikçe, daha iyi yazılar yazarsınız, bunu bilmezler.. hayatın tuhaf bir adaleti vardır, iyi yazı yazanlar, yüzyıl, binyıl sonra da olsa günışığına çıkarlar, ayna gibi parlarlar.. ve fakat onlar, kendi çamurlarında boğulurlar

yazı yazmak, hele iyi yazı yazmak, gözlerden kalbe doğru ve beyne doğru ılık bir şarap gibi yavaş yavaş akmaktır.. çoğu kendini anlar yazılanlarda.. yazarı anlamaya çalışmazlar.. kimi önyargıldır, ağzınızla kuş tutsanız, değişmez o ilk kindar intibaları.. sanki bir bok vardır ortalıkta.. sanki milyarlar, trilyonlar, katrilyonlar ve muazzam manevi hazlar vardır.. oysa bilirler, cisimlerine yakışmayan isimleri gibi bilirler.. yazı yazmak, hele iyi yazı yazmak, bir çile çekme sanatı'dır bu memlekette.. yazı yazmaya, hele iyi yazı yazmaya harcanılan emeğin, göznurunun binde biri başka bir alana harcansa neler olabileceğini bilirler.. fakat her alan, kendi kabızını, kendi zavallı insanlarını çoktan üretmiştir zaten.. ne isa'ya yaranabilirsiniz, ne de musa'ya, budha'nın ise zaten bu tarraklarda bezi yoktur

yazı yazmak, hele iyi yazı yazmak, bir çeşit hayatlaşmaktır.. yazdığınız her cümleden hayat fışkırır.. fakat onlar sadece hayatı tercüme etmeye çalışırlar.. kusuru kendilerinde arayacaklarına, size kızarlar.. hiçbir zaman ne kendileri, ne de kendilerine ait bir üslupları olmuştur.. aslında sizi en iyi anlayan, size ve yazdıklarınıza gizli gizli tapan onlardır.. bunu bile bilmezler.. kimi kez öfke, sevginin doruğu'dur, ifade edilemeyen sevgi sözleri, nefret ve öfke sözleri olarak ayyuka çıkar, bunu da bilmezler, eşşeoğlu beş kulaklar

yazı yazmak, hele iyi yazı yazmak, harf diye, kelime diye, cümle diye, kan-ter akıtmak, ciğer, açık etmek demektir.. ciğer, kalp ve beynin ortak paydasıdır.. ciğeri olmayanlar, bunu bilmezler.. yazı, hele iyi yazı, sahici ve samimi bir yazı, tüm insanlık için, tüm insanlık adına kaleme alınmış sıcak bir mektup gibidir.. gideceği adresi ve kişiyi er geç bulur

yazı, insanı ısıtır.. yazı, ilaç gibi gelir.. yazı, orada kimse var mı sorusuna, "evet, seninle iki kişi ettik, ee ne bok yiyeceğiz şimdi" ruh hali gibidir.. iyi yazı, yankı'dır.. onlar, yankee go home'dur

yazı yazmak, hele iyi yazmak, her gece, her gece gönüllü intihara ve cinayete teşebbüs etmek demektir.. o her gece'nin sabahları size güzellik olarak geri dönse bile.. yazı yazmak, hele iyi yazı yazmak, iğneyle kuyu kazmaktır.. su üstünde gezmektir.. sait faik, ispor olsun diye mi, sirozdan kıvrana kıvrana öldü sanıyorsunuz.. ya oğuz atay, ya cemil meriç, ya bilge karasu.. onları, bırakın okurları, yazı yazanların çoğu bile onları anlamadı.. kalplerini belediye mühürlemiş kabız yazı tacirleri diyarındayız.. yıllar yılı sivil şiir diye yırtınan, devlete karşı duran, sivil şair ece ayhan'ın hastane masraflarını devlet ödedi.. ve böylece o güzelim şair ve o güzelim şiirler bir anlamda değer kaybına uğramış oldu.. oysa sevgili ece ayhan'ın hastane masrafları birçok yazı yazanın bir gecelik meyhane ve düzüşme masrafıydı.. yaşadığı hayatta değil, yazılarında güzel insan olan maymunlar diyarındayız.. onlar için herşey bir malzemeden ibaret.. onlar, hayata yazılırlar, yazıyı hayatlamazlar.. ve yazı yazı olarak kaldıkça, hayata reçete, bahane, mazeret, eğlence olmadıkça değerinden yitirir.. yazı yazan, hele iyi yazı yazanların, sonlarının ne olacağı meçhul.. belki de fail-i meşhur meçhul.. amaaan neyse ne, atın ölümü arpadan olsun

kimileri sevmedikleri birilerini anarken: "*günahım kadar sevmem*" derler, matah bir şeymiş gibi.. ben onlardan değilim günahlarımı da severim.. sevmediğim hiç kimseye katiyen değişmem günahlarımı ve başım göğe erer yine..

on üç artı bir

../..

bu şimdiki açık kalmış zaman'dan	0
eksik gedik bir çocukluk çıkar mı	0
hakkımızda konuşurlar da car car	1
ne telif öderler ne neskahve ısmarlarlar	1
sivas'ı unutmayalım-unutmayalım sivas'ı	2
erzincan ve dinar hatırlatır kendini	0
– bekleyeli çok oldu mu sevgilim	1
– yook.. bir iki haiku kadar işte	2
adım bond, met üst bond, gizli şairim	0
damardan yaşarım altın vuruş sevişirim	1
varlığım lojistik destek'tir hayata	0
schindler'in listesi'ne girememişim	2
midas'ın kulakları estetikli	2
midas'ın kulakları estetikli	0

../..

BEYOĞLUNDA GARİBANIN OTOPSİSİ YAPILMAZ

Oktay Güzeloğlu

AYTEN VE SEMAHAT

Semahat devam etti. "Ayten ablam beni sabaha kadar sevdi. Benim de hoşuma gitmişti. Artık gecelik müşteri almıyordum. N'olucak be Abi pis pis herifler.

Külüstürüm, dudaklarımda kocaman bir ıslıkla, ölüm gibi durgun havanın boşluğunda gelirken, bir kadının el etmesiyle durdum. Arabanın kapısını kopartır gibi açıp girdi. "Merhaba Abi" dedi. "Bu saatte ne arıyorsun" dediğimde, "Adım Semahat, Erzurum Kerhanesi'nden kovuldum, Lüleburgaz Kerhanesi'ne gideceğim. Kağıtlarım gelmedi..."

Bunları peltek diliyle bir solukta söyledi. Açık tavrı hoşuma gitmişti. Gece insanlarının arasından geçerek eve doğru gelirken, "Abi be karnım aç" dedi. Bir sabahçı bakkalın önünde durdum. "Ne yersin" dediğimde, "Ne alırsan al Abi, Rakı da severim." dedi. Bakkala girmek üzereyken, "Sucuk da Al Abi" diye seslendi. Peynir, zeytin, salam, rakı ve büyük bir kangal sucuk aldım. Poşeti onun kucağına vererek arabayı çalıştırdım. Tam kalkmak üzereyken, "Abi Abi bir dakika!" diyerek heyecanla arabadan fırladı... Sokağın sol köşesinde, kaldımıda içki içen, bir kadınla bir erkeğin yanına hızla koşup kadına sarıldı, bir iki dakika içinde arabaya doluştular.

"Abi bak Ayten Ablam, Erzurum Kerhanesi'nden" diyerek tanıştırdı. Adamı tanıştırmadı. Evin önüne geldiğimizde "Dayı kim?" dedim. "Allahın misafiriyim gardaş" dediğinde Ayten atıldı "Siktir lanin arabadan!.. Bir kapıda iki dilenci olur" diyerek tanıştırılmamış adamı attı. Biz de ellisekizinci basamaktan sonra eve girdik.

Yer sofrasını ortaya koydum. Ayten ve Semahat sofrada yanyana oturdular. Sıkı bir muhabbete tutuştular. Ben de yer yatağına uzandım. Uyuyup kalmışım. Ne kadar zaman geçmiş bilmiyorum, gözümü açtığımda, muhabbet devam ediyordu. "Afiyet olsun" dedim. Bu ses üzerine Semahat, "İyi ki uyandın be Abi, tuvalete gidecektim de..." dedi.

"Gitseydin benimle ne ilgisi var?" dediğimde, "Olsun be Abi, Bir şeyin kaybolur, bizden bilirsin..." Bu kadar ince bir düşünceyi ilk defa bir hayat kadınından duyuyordum. Utandım. Semahat helaya gitti. Ayten ne iş yaptığımı sordu. "Tiyatrocuyum" dediğimde, kendisinin de çadır tiyatrolarında, meslektaş olduğumuzu söyledi. Ben "öyle değil" dedikçe "Biliyorum, Biliyorum" diye kestirip attı.

Bu arada Semahat heladan döndü. Damdan düşer gibi, "Abi bu Ayten Ablam var ya, bana Erzurum'da ne yaptı bir bilsen, beni nelere alıştırdı" dedi ve konudan konuya geçerek, geneleve nasıl düştüğünü, tımarhanede yattığını anlattı.

Semahat fakir bir ailenin geliniyken on yaşındaki erkek çocuğu beyninden hastalanmış, doktorlar mutlaka ameliyat olması lazım demişler. Çok para lazım. Satılacak bir şey olmadığından, komşuları olan bir kerhanecinin yardımıyla, ailenin ortak kararı, Semahat Lüleburgaz kerhanesine satılmış. Ameliyata giden çocuğunun sağlık haberini beklerken, müşteri vizitesinde ölüm haberini almış. Kafayı yitirip doğru tımarhane. Bu arada kocası da tek taraflı boşamış.

Tımarhaneden çıkış. Tekrar genelev. Samsun, Çorum, Sivas ve Erzurum genelevlerine satılıp durmuş.

Semahat bunları doğal anlatıyor ve sonunda bütün suçu kadere yüklüyordu. Tek suçlu: KADER!

Bir ara yine "Abi bu Ayten ablam var ya bana ne yaptı" diyerek kaderinden koptu gülmeye başladı. Tam anlatacakken Ayten'in gözüne bakıyor, vazgeçiyordu. Sonunda, "Valla Ayten Abla, anlatmazsam bir yerlerim şişer" diyerek yerinden kalktı. Ayten'e arkadan sarılarak yüzünü gözünü öptü durdu.

"Abi yabancı değil, n'olucak" dedi. Ayten, "Ağzına sıçtığımın delisi, Abiyi kaç senedir tanıyorsun? Anlatırsan anlat" dedi kızgınlıkla.

Bu sözlerden cesaret alan Semahat çocuk gibi "Abi ben bir gece uyurken oramda bir şeyler geziyordu. Ses çıkarmadım. Uykumun arasında birisi bana şey mi yapıyor zannettim. Gözümü açtım ki bir de ne göreyim. Ayten Ablam değil mi!" Bu arada Ayten gözlerini Semahat'e vurmuş dalgın dinliyordu. Baktığımı farkedince, "Abi valla bacakları çok güzel bu delinin" diyerek Semahat'ın eteğine asıldı. "Kapat kapat!" dedim. Kirli, kıllı bacaklardı gördüğüm.

Semahat devam etti. "Ayten ablam beni sabaha kadar sevdi. Benim de hoşuma gitmişti. Artık gecelik müşteri almıyordum. N'olucak be Abi pis pis herifler. Senin de hoşuna gitmiyor muydu, söylesene Abiye Orosbu" dedi ayten.

"Doğru be Abi... Ayten Ablamla yatmak daha iyiydi" diyerek ayten ablasını destekledi ve karşılıklı kahkahalar atmaya başladılar. Semahat'in peltek dili içkiden daha da peltekleşmiş, konuşmaları daha bir sevimlileşmişti. "Sonradan Ayten Ablam Erzurum'dan kovuldu. Kaçarken Sevim'in paralarını da çalmış" dedi. Bu laflara Ayten çıldırarak, "Manyak, çaldımsa çaldım, n'olucak. Az mı emeğim geçti ona. Hem ben kovulmadım. Kendim kaçtım. Ağzına sıçtığımın orosbuları yaşlandık diye konuşuyorlar. Sanki bunlar da gibi olmayacaklar. aha bu deli ne güzeldi. Şimdi götüme benzemiş" dedi. Semahat hemen atıldı, "Ayten abla, Ayten Abla, demin abi uyurken kız hâlâ ne güzelsin demedin mi?" Bu sefer de Ayten "Güzelsin, güzelsin. Şaka yaptım" diyerek Semahat'e yılıştı. El kol hareketleriyle cilveleşerek gülmye başladılar.

Birazdan Semahat "Abi benimle yatıcan mı" diye sordu. "Bu da nereden çıktı şimdi" dediğimde, "Yok be abi, belki canın çeker. Hem bir şeyler de altın"

"Boş ver be kızım, ben o niyetle almadım" dedim. Araya hemen Ayten girerek, "Tabi kızım, Abi okumuş adam. kitaplarına baksana! Hem sana mı kaldı Abi?"

Bu konuşmasında beni yüceltmeye çalışırken Semahat'i kıskandığı seziliyordu.

Semahat "Tabi be Abi, bir şeyler ısmarladılar mı karşılığını istiyorlar da" dedi.

Bu arada sabah güneşi de sarışın bir fahişe gibi odaya girmişti. "Biz artık gidelim" diyerek toparlandılar. Sofrada koca kangal sucuk hariç, diğerlerinden birer parça kalmıştı. Çıktılar.

Sonraki günlerde, Beyoğlu'nda Semahat'e rastladım. İş bekliyordu. Kağıtlarının gelmediğini söyledi. Konuşurken gözleri, kerhane camından bakma alışkanlığından olacak, geleni geçeni süzüyordu. Ayten'i sordum, çiçek satıyormuş. Akşamları birlikte kalıyorlarmış.

Daha sonraları hiç görmedim. Galiba kerhane kağıtları gelmişti...

TUTUNAMAYANLAR'dan... OĞUZ ATAY Bütün Eserleri-1 Birinci Baskı 1984 İLETİŞİM YAYINLARI

ALINTILAR

KEMAL GÖKHAN

... Parmaklarıyla yaşını hesapladı. Aptal gibi hissiz bir maske takarsan yüzüne, o zaman hep genç görünürsün...

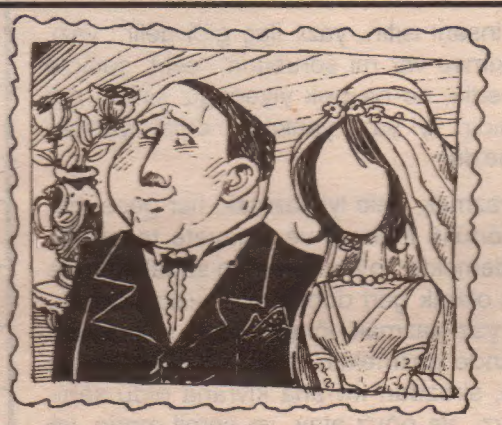

...Turgut Özben ve eşi; ne kadar genç görünüyor resimde. Kim? Tabii Turgut, canım. Ya karısı? O görünmüyor. Nasıl görünmüyor? Çok makyaj yapmış işte; gerçek anlaşılmıyor.

... Küçük burjuvanın sabah ayini, esas itibariyle üç kısma ayrılır, oğlum Selim: 'Pazar Gazetesi' -günlük olaylar, makaleler ve bilmece olmak üzere üç bölümdür- 'Büyük Kahvaltı' ve 'Akşam Üstü Kime Gidelim' sıkıntısı... Bugün olduğu gibi, canınız sıkılıyorsa, ilaveye şöyle bir bakarsınız ve karınıza uzatarak : "Bilmeceyi sen çöz canım" dersiniz büyük bir vazgeçişle. Nermin'in gözleri güldü ve: "Sahi mi?" dedi elini uzatarak.

"Burhan Bey de eksik olmasın aramış beni. Selimciğimin çok iyi bir arkadaşıydı." İnsan hiç olmazsa, sizden iyi olmasın, der. Büyük fedakarlıklarla getirmiş olduğumuz Turgut Özben, tam sahneye çıkmak üzereyken...

Gözü, bir koltuğun üzerindeki dantele takıldı; hissetmeden ona baktı ve düşündü. Nasıl bu duruma geldik Selim?.. Sen olamdan seni nasıl öğrenmeliyim? Belki de, bu kısa huzursuzluğu duyduğum için, dantelin kıvrımlarından gözümü bir türlü ayıramadığım için benimle övünürdüm. Koca ayı, derdin, düşünür gibi bir halin var. Dikkat et midene dokunur sonra...

Canım Selim! Nasıl çırpınmışsın bir yere tutunmak için. Burhanlar'ın ortasında neler hissetmişsin! Onlara okuyamamışsındır bu yazıyı. Çizgili bir defterden koparılmış kağıtlara yazılmış; sekiz sayfa. Alay ederdi bu satırları okusaydı Burhan. Neden dövmedim bu herifi?

GECEDESTE

(Çıkmamış Bir Kitaptan Numarasız Sayfalar)

Ferhan Şensoy

vardık odun iskelesine
gemiye bir saat var
sırada bir kamyonet
hem sebze yüklü hem ayna hem kumaş hem tahta
efraim kişon'un "tavuk kümesinde tilki" köyünün
berberi gelir akla

kente inince köyün her gereksinimini satın alan adam

onu anımsatıyor bu kamyonet
başka kimse yok iskelede
bilgi aldık

meğer kıçın geri giriliyor sıraya
öyle alınıyormuş arabalar gemiye

kıçın kıçın yanaştık kamyonetin önüne
radyo artık yunan'ı almaya başladı
çok oruçlu trt'yi bırakıp
geçtik yunan kanallarına

şarkının adı "how do you say auf wiedersehen"
binmemiz gereken gemi geldi bozcaada'dan
gemi desen gemi değil
feribot desen denemiyor
feri ile bot arası bir şey

kambur tümsek bir girişi var
geri geri girmeye çabalayan arabalar
altlarını sürtüyorlar

vah vah mersedesimizin bırtı dırt oldu
diye hayıflanarak girilebiliyor
ikinci dünya savaşından kaldığı belli
"arıburnu" nam gemimsiye

önden biniliyor önden iniliyor
bir taksi geldi son anda tozu dumana arkadaş ederek
taksimizin alt başlığı "geyikli'li abey memet"

alış verişe ağırlık vermiş kimi teyzeler
indiler taksiden gemimsiye bindiler
demir aldı kaptan
kıyıda ufaldıkça ufaldı abey memet.

SOSYOLOK ECEVİT

Biz toplum olarak, topu tuttuk mu?

Bakınız, birtakım hatalarım olabilir ama neticede ne yaptığını bilen bir insanım ve yazıma pek anlamsız, hatta seviyesiz bir başlık attığımın farkındayım. Esasen, topu tutup tutmadığımız konusunu irdeleyecek de değilim. İçimi öyle bir korku kaplamış ki, başlık için, bulabileceğim en basit ifadeyi bulmaya çalıştım ve okul sıralarındaki ilk günlerimizden kalan o güzel sözler geldi aklıma: Ali topu at, Ali topu tut! Bir korkuya esir düşerek bu tür davranışlar sergilememi ise iki kelimeyle yorumlamak isterim: Ne acı...

Şimdi bazılarınızdan şöyle bir soru gelecek: Bu korku, ne korkusu? Ben de bir karşı soruyla cevap vereceğim: Siz benim yazılarımı anlayabiliyor musunuz? Üzücüdür ki, Öküz mecmuasının sayfalarını açtığım zaman, ben yazılarımı ne anlayabiliyorum, ne tanıyabiliyorum. İlk gençlik yıllarımızda tashih denirdi, şimdi düzelti deniyor; bir vahim tashih sorunuyla karşı karşıyayız ki, sormayın.

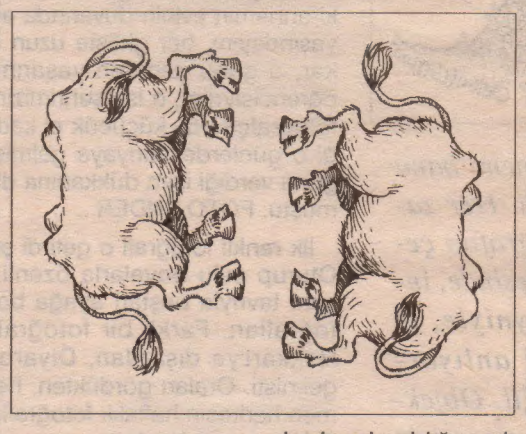

İşin doğrusu, bu sorunla daha önce de karşılaşmıştım. Ancak böyle bir tashih ekolünü ilk defa görüyorum. Ne bileyim, siz "geliyorum" yazarsınız da aradan bir harf düşer, dergide "gelyorum" şeklinde çıkar, neticede ne demek istediğiniz anlaşılır. Öküz dergisinde böyle mi ya? "Bu da benim hayalim işte" yazıyorsunuz, dergiyi bir açıyorsunuz ki "Bu da benim hayatım işte" olmuş. Tamamen alakasız, anlamsız bir cümle... "Sırasında" diyorsunuz, "sonrasında" yapıyorlar. Bir hafta, kedilerden bahsederken "kedisini" diyorsunuz, dergide "kendisini" şeklinde çıkıyor. Ertesi hafta "kendisini" yazıyorsunuz, bir bakıyorsununuz bu kez de "kedisini" olmuş. Peki, "Sizlerden saklayacak değilim" cümlesinin "İşsizlerden saklayacak değilim"e dönüşmesi, olacak şey mi? Can Barslan Bey'in eşsiz karakteri "İlk Türk Özel Dedektifi Sanlı"yı eski dedektiflerden Kıskaç Hamdi Bey'le karşılaştıran bir şeyler yazıyorsunuz, aradan cümle uçuyor... Hem derdinizi anlatamıyorsunuz, hem Sanlı'ya ayıp oluyor...

Siz benim yerimde olsanız, korkuya kapılmaz mısınız? Kullandığınız her kelimede, o kelimenin benzerlerini aklınızdan geçirip risk faktörlerini hesaba katmaz mısınız? İnsanın aklından binbir türlü şey geçiyor. Acaba "kapıda"yı "kaporta" yaparlar mı, "battaniye"yi "batarya" diye yazarlar mı? Dikkat ederseniz, nezih örnekler seçmeye çalışıyorum. "Sirk" kelimesini, "tabak" kelimesini niçin kullanmadığımı anlatmak bir yana, düşünmek bile üzüyor insanı.

İşin vahim tarafı, yalnızca kelime kelime değil, cümle cümle de düşünüyorsunuz. Diyelim ki zengin ve yalnız bir insanın inzivaya çekildikten sonraki günlerini anlatacaksınız: "Özel bir koruda otururdu." Rahmetlinin şansı bu... Ya "Özal bir kodu mu oturturdu!"ya dönerse?.. Herkesin zor günleri olur, gençliğinizde hamallık yapmışsınızdır ve anılarınızı anlatmaya niyetlenirsiniz: "Özel bir yük geldi, iyi para kazandık!" Ya o cümle "Özal büyük liderdi, iyi para kazandık!" olursa... Ne bileyim, bu kez de gerçekten rahmetliyi anmaya niyetlenirsiniz. Onun, çevresindeki aydınlarla birlikte, kültür mirasımızı nasıl koruduğundan söz etmeye kalkışırsınız. İşte "Özal kimle korudu büyük eseri?" gibi bir şey. Dergide "Özel tim ve korucular kimin eseri?" sorusu çıkarsa karşınıza, ne olacak o zaan? Bilmiyorum örnekler niçin hep rahmetlinin eserleri üzerinden gitti, özel timler ve korucular nereden çıktı? Bir Terörle Mücadele Yasası'nı kimin hazırlattığını, 89'daki açlık grevlerinde başbakanın nasıl tavır aldığını filan sormadığımız kaldı. Az kalsın rahmetlinin dönemindeki 1 Mayıs'lar, Zonguldak, ilk yargısız infazlar... Sahi, nereden çıktı bunlar? Acaba, geçen haftaki... Neyse, konudan konuya atlamayı seven bir yapının insanı olmadığımı da, siyasetten pek hoşlanmadığımı da pek çok kimse bilir.

Ne yalan söyleyeyim, oturduğum yerden eleştiri yapıyormuşum gibi bir hisse kapıldım şimdi. Üstelik, derginin hayli güç ve hayli yorucu koşullarda çıkarıldığı malumum. Bunu toplumun da bilmesini isterim. Ayrıca, inanınız ki, Metin Bey de Kutlu Bey de o kadar fena gençler değiller. Her gün onlardan daha kötülerine rastlamak mümkün. Eh, genç insanların hassas kalplerini kırmak da yakışık almayacağına göre, diyeceğim o ki, olur böyle şeyler. Fakat, olmaz yani!..

Her zaman tatsız konulara dalıyoruz ama bugünkü tatsızlık biraz ölçüyü aştı galiba. İyisi mi, yine fıkramıza sığınalım. Yalnız, yiğidi öldür hakkını ver, bugüne kadar küçük Ercan'ın adı bir kez olsun yanlış yazılmadı. Öküz sayfalarında küçük Erkan'la küçük Ertan'la karşılaşmaktan korkmuyorum desem, yalan. Ancak itiraf edeyim ki, asıl korkum bir küçük Ersan fıkrası okumak. İş küçük Ersan noktasına geldi mi, işte o zaman şu soruyu sorarım: Ben şahsen, nezih, nazik ve ölçülü bir insan olma tavrımı sürdürebilecek miyim? Neyse...

Öğretmen derste "Köylüler kurtları niçin öldürürler? diye sormuş ve cevabı da kendisi vermiş:

– Kuzuları öldürdükleri için.

Küçük Ercan atılmış:

– Öğretmenim, o zaman köylüler kasapları niçin öldürmüyorlar?

Bu fıkra üzerine bir yorum yapmayacağım.

Akşamsefası

Muhsin Kızılkaya

CİNS İSİMLER

Yasak Bir Dili Konuşuyor Fotoğrafları...

"İlk fotoğraf makinemi bana babam armağan etti. Her zaman, her şeyin fotoğrafını çekiyordum. Onun sayesinde, insanın fotoğrafı beyniyle, iç bakışıyla çektiğini anlıyordum; makineyle değil. Objektif her zaman kafanın içinde olmalıydı, dışında değil. Objektifi gözüne dayamak bana her zaman için, neredeyse gözünü körleştirmek gibi gelir."

Oliviero Toscani

"Haftalık fotoğraf" deyimi, Anadolu'nun küçük kasabalarında hâlâ revaçta olan ve bazı büyük kentlerin kenar semtlerdinde hâlâ ölüm kalım savaşı veren küçük fotoğrafçıların bir buluşu mu, yoksa gerçekten de fotoğrafçılık literatüründe böyle bir deyim var mı kuşkuluyum; ama günün modasına uyarak çektirdiğim ilk "haftalık fotoğrafımı" o çekti.

Birgün, bütün cesaretimi topladım, bana yeni alınan beyaz gömleğimi giydim, çarşının ortasında, değişik boyalarla kendi elyazısıyla yazdığı "FOTO ENDER" tabelasının ayrı bir hava verdiği küçücük dükkanından girdim içeri. Haftalık fotoğraf istiyordum, fiyatını sordum; bu iş için ayırdığım bir para vardı, aynanın önünde uzun uzun seyrettim kendimi, arka cebimden çıkardığım tarakla, kıvırcık saçlarımı elimden geldiğince yan yatırmaya çalışarak taradım, çeki düzen verdim kendime, heyecanlıydım, küçük tabureye oturdum, geçti karşıma, sağımla solumla oynadı, kafamı çevirdi, yan görünsün istiyordum afilli, "dikkat çekiyorum" dedi ve bastı deklanşöre. O fotoğraf hala Hakkari'deki annemin evinin duvarında asılıdır, on yaşındayım, her gidişte uzun uzun bakar, o günü yeniden yaşarım. İlkokul öğrencisiydim, o ise şehrimizin en ünlü fotoğrafçısıydı, küçücük el kadar bebeği o günlerde dünyaya gelmişti, çocuğuna verdiği isim dükkanına da isim olmuştu: FOTO ENDER...

İlk renkli fotoğrafı o getirdi şehrimize. Oturup sulu boyalarla özenli, bir ressam tavrıyla baştan ayağa boyardı fotoğrafları. Farklı bir fotoğrafçıydı ve Hakkari'ye dışardan, Diyarbakır'dan gelmişti. Oraları gördükten, hemen hemen herkesin haftalık fotoğraflarını çektikten sonra keşfetti oranın doğasını. Artık küçük dükkanında oturup, şehre akın akın gelip dükkanında fotoğraf çektiren köylülerin yüzlerini ölümsüzleştirmek yetmez oldu ona ve elde makine vurdu dağ yollarına, köyleri karış karış dolaştı ve her dafasında tomar tomar fotoğrafla geri döndü.

(Ahmet Adıyaman'ın tek fotoğrafını o çekti. Jirki aşiretinin yıllardır dağlarda gezen, asker kaçağı, namlı eşkiya Ahmet Adıyaman'ın... Şimdiki korucu ağası Jirki aşiretinin lideri Tahir Adıyaman'ın abisi Ahmet Adıyaman'ın... 1970'li yılların başında, oralara gelen bir savcının, "ben bu adamı yakalar adalete teslim ederim" diyerek yanına yirmi candarma alıp köyü Mêrkıtk'e gidip tek başına döndüğü Ahmet Adıyaman... Savcı ağa ile tartışmış, çıkan çatışmada savcı Ahmet Adıyam'ı öldürmüş, tesadüf bu ya götürdükleri içinde bir tek savcı geri dönebilmişti. İşte bu savcının öldürdüğü (Ahmet Ağa'nın adamları yıllar sonra savcıyı Sıvas'ta öldürdüler) bu azametli ağanın tek fotoğrafını da o çekmişti. Başında cemedanisi, beline sardığı kuşağı, giydiği şel û şepikleriyle Ahmet Ağa'nın bu tek fotoğrafı da haftalıktır. Yani duvara asılan büyük boy cinsinden. Ölümünden sonra ağanın fotoğrafını büyüttü ve dükkanının vitrinine koydu. Her halde meslek hayatında en çok sattığı fotoğraf bu fotoğraf olsa gerek. Şimdi, Jirki aşiretine mensup her adamın evinde, kiminin duvarında, kiminin sandığında, onun çektiği ağanın bu fotoğrafı duruyor.)

Doğasını keşfetti önce... Cilo dağlarını, Reşko doruğunu, Sat göllerini, Geverok'u, Gare dağlarını, Meydana Kolyan yaylasını, Berçelan'ı, Kara dağları, Sümbül'ü... Burada cümle börtü böceği, cümle çiçek ve otları, böcek ve kartalları, şahin ve baz'ları, keklik ve kewderileri, kotır ve kevokları, objektifine takılan herşeyi, geven otlarını, yılan yastığını, siyabo otunu, helız'ı, helız mantarını, meşe ormanını, mazı ağaçlarını, alal, susın, beybon, ruhan, nergiz çiçeklerini, kokularıyla, rekleriyle, duruşlarıyla, bazen bir mevsimlik, bazen dört mevsimlik ömürleriyle fotoğrafladı. Şii rini çekti doğanın, onun objektifinde, dağların arasında kalan, yüzlerce metre aşağılarda kayaları oya oya kendine bir yol bulmuş olan Zap'ın gümbürtüsü, dağlardan kopup gelen bir çığın kulakları sağır eden uğultusu var. O fotoğraflara baktıkça "yılanın serçe yavrusunu su getirişini" görürsünüz. İçlerinde bir çiçek var ki, adına "zengıla zoma" derler. Türkçe'ye "yaylaçanı" diye çevrilebilir. Onun fotoğraflarında bu çiçekle tanışanlar şimdi ona hiç yakışmayan bir Türkçe isim bulmuşlar; "ters lale" diyorlar. Oysa "zengıla zoman"dır onun adı. Yaylalarda yetişir, Geraşin Yaylasında, Semedari dağlarında, Meydana Kolyan'da... Çana benzer çiçekleri, yukarıya yükseldikçe ters döner çan, yakınlarını kewderiler yuva yapar, yanı başında bir kaynak fışkırır, su içmeye gelen kartallar kaynak başında kavgaya durur...

İnsanlar var onun fotoğraflarında. Tiyar Vadisinde, Nasturi kalıntıları arasında, Gever ovasında, Pagan çarşısında, misyoner yıkıntıları arasında, dağ başlarında, seher yelinden daha serin yaylalarda, nar, üzüm, pirinç yetişen köylerde yaşayan insanlar... Bir kadın teşû (iğ) çeviriyor, bir başkası destarın koluna aslımş, beriki tevnın (tezgah) üzerinde binbir renkli, alacalı bulacalı, gulsari gülleriyle donattığı, boyasını ağaç kabuklarını kaynattıktan sonra mayalansın diye bakire bir kızın işediği kök boya ile yaptığı, gulgever, canbêzar, lûleper, herki, perperi, şahmeri adını verdikleri kilimi örüyor nakış nakış... Bir adam öfke ile asıldığı sigarasından çıkan dumanı savuruyor karşı yamaçlara, bir başkasının taktığı aynalı gözlüklerinin içine, Cilo dağlarının aksi düşüyor bütün haşmetiyle, bir ihtiyar, başına sardığı cemedani, üst üste giydiği renkli birkaç gömlek ve yüzündeki birkaç günlük kırlaşmış sakallarıyla, ağızlığın ucuna taktığı sigarasını yakmaya çalışıyor. (Bu fotoğrafını uluslararası bir fotoğraf kitabında, başka bir Türk fotoğrafçının imzasıyla gördüm. Yetmedi, aynı fotoğrafa bakarak Marmaris'in at ressamı Mustafa Kamil Zorti Paşa bir tablo bile yaptı.) Fotoğrafları bakılacak değil, dinlenecek fotoğraflardır. Sanki her birinin birkaç ağzı var, yasaklanmış kelimelerle yüksek sesle bir hikaye anlatmak istiyor insanlara. Kulak verdikçe o fotoğraflara, Sat gölünün kenarında akşam güneşinin ışıkları altında ağlayan bir çocuğun sesini, eriyen karların bıraktığı Lêlav'ın hışırtısını, buzul göllerinin kırık gülümsemesini, yaşlı, yüz yaşında adamların kadınların suskunluklarını duyacaksınız.

Tam tamına 23 yıldır fotoğraf çekiyor orada. Vesikalık, haftalık, düğün, nikâh, sünnet, ayrılık, kavuşma, doğa ve insan fotoğraflarını... Tam 23 yıldır hiç yorulmadan...

Tam 20 senedir tanıyorum onu. Tam 20 senedir şel-û şepik giydirip kızkardeşinin elini tutarak kale civarında çekip vitrinine koyduğu oğlunun fotoğrafını indirmedi oradan. (O fotoğraftan kartpostal da yaptı.)

Yurtdışında birkaç sergi açtı... Bir de arada bir Hakkari'yi tanıtmak amacıyla devletin gezdirdiği yöresel sergiler olur ya, bunlara katıldı zaman zaman Ankara İstanbul'da... Yurt dışında ve Türkiye'de sayısız ödül aldığı halde hiçbir haber bülteninde geçmedi adı, fotoğrafları izni alınmadan kullanıldı, hatta çektiği bazı fotoğraflara başkaları kendi imzasını attı.

Adı Enver Özkahraman... Daha çok çocukken şel û şepikle fotoğrafını çekip dükkanının vitrinine koyduğu ve adını dükkanına verdiği oğlunun adını ise Öküz ve Leman okurları artık ezber biliyor: Ender Özkahraman...

Semra Can

Akşamsefası

YAZSANA BUNLARI ABİ

Güneri İçoğlu

Hayat

Mars'ta hayat varmış. Ne olacak yani, bu çok normal. Hayatta da Mars diye bir şey var. Dolayısıyla Mars da bu hayatın içinde, Venüs de... Önemli olan hayatı yağmalamamak, onu anlamaktır. Sanki bu dünyadaki hayatı anladık, bitirdik, bir de Mars'taki hayatı anlayacağız, öyle mi?..

Yenilenme

Taksim'deki Beşiktaş dolmuşları durağında bekleyen sakallı ve şapkalı kahya, sinekkaydı traş olmuş, şapkasını çıkarmış ve bir güzel giyinmiş. Herhalde eski dolmuşların yenilenmesiyle bağlantılı olarak kahyayı da baştan aşağı yenileyip, imajını değiştirdiler. Hayırlı olsun!..

Hikayeler adası (2)

... Ve işte yine hikayeler adasındayım. Adaya iner inmez, rüyasında aksakallı bir dedenin "Oğlum, git bu adaya yerleş" dediği bir amelenin Van'dan gelip buraya yerleşmesi, adaya mahkum olarak gelen bir şahsın mahkumiyeti bitince geri dönmemesi gibi birkaç hikaye dinledikten sonra ancak soluklandım. Burası nasıl bir yer, hâlâ anlamış değilim. Rüzgârların içinde yüzyılların sesi var. Herkes bir hikaye anlatıyor ama ada kendi hikayesini anlatmıyor. Suskun duruyor. **Vahşileşmiş koyunlar başıboş geziyor.** Ağaçlar nedensiz yere kendi kendine kuruyor, yıkılıyor. Kayalar eriyip, toprak olup denize akıyor. Bir köy meydanındaki ulu dut ağacının koca bir dalı, öğlen vakti durup dururken yavaş yavaş çatırdayarak kendini aşağı bırakıyor. Koca dal bu, hiç kimse dokunmadan nasıl kırılır düşer! Üstelik rüzgârsız havada... Demek ki içten içe kurumuş, ama neden?.. Her yanda rantiyeye kurban gidecek yıkık dökük evler, her an birinden bir taş dökülüyor. Çatıların boynu bükük. Belki de hiçbir şey söylemek istemiyor ada, kimbilir. Toprak ve taş ne söyleyebilir ki bir adama?.. **"Etrafı denizlerle kaplı kara parçasına ada denir"** diye öğrendik.. Oysa ada; **"Karaları sular kaplarken, suların yetişip de örtemediği yüksek tepelere denir."** Eğer bu tepeleri sular kaplasaydı kimsenin hikayesi olmazdı.

Bu kez hiç kimsenin hikayesi beni ilgilendirmiyor. Yalnızca adayı dinlemek ve duymak istiyorum. Ne dediğini anlamasam da dinlemek istiyorum. Sevdiğim bir şarkı gibi. Sonra bir yamaçta belli belirsiz görünen kaya mezarı temellerine oturup mırıldanarak tekrarlamak;

KOOOZME PSEFTİİİ...

UYUMASI GEREKEN BİR ÇOCUK LASTİK TAŞIYOR (mum düşebilir)

...imam çok kızmıştı, bu kadar da değildi, küçük bombalar güzelim camisinin üzerinde patlıyor, renk cümbüşü ışık şelalelerine dönüşerek, bir uyuşturucu müptelasının yaşama veda edişi gibi, şanlı ve eğlenceli bir şekilde, arkalarında birazdan silinecek izler bırakarak toprağa dökülüyorlardı. fırlatılan eğlence bombalarının patladığı nokta, cami minarelerinden daha yukarda olunca, insanların aklına "acaba hangisi daha ulu? camiyi bile geçti." sorusu gelebilirdi. elbet manevi bir fark değildi bu. bundan şüphe bile edilemezdi. imamı sinirlendiren, camisinin üzerinde dans eden, renkli ve gürültülü cüretkarlıktı. "güzel camim benim, seni üzemeyecekler" dedi imam, yüksek, görkemli, kutsal kubbenin altında, el dokuması halıların üzerinde. eğlence bombaları bir süre daha patladılar. sahilde toplanmış halkın gözleri sürekli değişen gökyüzündeydi. gökyüzü hiç olmadığı kadar renkli ve yalancıydı. insanlar başka bir şeyle ilgilenemeyecek kadar bir aradaydılar. ben sıkıldım. eve doğru yürümeye başladım. dondurmacının önündeki soğuk yalamak isteyenlerin kalabalığı, taksicilerin aynı marka ve aynı renk arabaları, birkaç kızın küçük hoppalıkları dikkatimi çekti. yürüdüm. eve çok yaklaşmıştım. etraf karanlık, yolun bir kenarı yahudi mezarlığı, diğeri çöplüktü. işte orda. çöplerin içinde gördüm onu. pis teneke varillerinin arasında, uykulu gözleri fark etmedi beni, küçük ağzı esneyerek incecik bir ses çıkardı, belki de hiç taranmamış saçları, peruk gibi eğreti duruyordu, giydiği beyaz tulum, yakasındaki iki düğmesiyle benim hiç kullanmadığım bir şeydi. elinde boyu kadar bir lastik, diğer elinde yanan bir mum vardı. sanırım çöpleri eşeleyerek kendine uygun eşyalar arıyordu. bu işi yaparken lastiği bırakmıyor ve sürekli, sanki uğurmuş ya da duaymış gibi, ya da eskiden sevdiği kızmış da, sonra o kız ölmüş gibi, ya da çevresinde benim göremediğim canlılar varmış da onları kovuyormuş gibi, ya da o küçük ağzından başka hiçbir sesi çıkaramıyormuş gibi "FISK", "FISK" diyordu. "FISK" neydi? bunu bilmiyordum.

MEMED ERDENER

MAYOSUNU AYYILDIZ'DAN ALIR

PARÇALANMIŞ ÇOCUK SESİ (2)

Umay Umay

Onlarla beraber, şimdi, belki beş dakika sonra, belki yarın özgür olacağım. Her neyse gelecek olan onları hep hazır bulacak.

Bugün Beyoğlu'nda aşkın kokusunu yeniden duydum. Bu seninle ilk tanıştığımızda kullandığım parfümün kokusuydu. Yeni açılan barlara yürüdüm ama elimde olmadan yine aynı yerlere gittim. Karşıma başka gözlerle, başka vücutlarla çıkacağını düşündükçe elim ayağıma dolanıyordu. Ne yaparsam yapayım işe yaramıyor bu deniz kokusu, bu kestaneler, bu acı, bu sözcükler. Bugün Beyoğlu'nda ilk kez korktum: Yaşamaktan, yaşamı görmekten, onlar adına hiçbir şey yapamamaktan korktum. Çıkıp gelemeyecekler, bir daha gelemeyeceğiz bu şarkılara.

Üzerimdeki ağırlıkla meydandaki banka oturdum. Duvardaki dev ekranda kayıp çocukların fotoğrafları gösteriliyordu. Sen hiçbir fotoğrafta yoktun. Sarhoş bir adam yanıma oturdu: "Sen ne yemek yaparsın, ne de temizlik. Sen ancak yataktan anlarsın." İhtiyar adama bakıp gülümsemeye çalıştım, olmuyor, yapamıyorum. Kardeşlerim hapisanede ölüyor. Her can arası babamın, annemin, sevgilimin gözleri oluyorlar. Artık onları sevmek bile taammüden bir suçtur bu ülkede. "Entelsin sen." İhtiyar, yüzüme tükürür gibi yere tükürüp gidiyor. Ben de yürüyorum, konuşmanın bir faydası yok. Konuşabilmek bir lüks. İçimde, "yarın belki şakırım" diyen bir şarkı... Sen hiç çalmayan bir gitarsın. Bak yine özlüyorum seni. Bu itiraf edilmemiş bir yalnızlıktır. Oniki kişi öldü ve beni hâlâ aramadın, diye ağlamak gelir insanın içinden. Ya bozkırın ortasında öyle bir yer yoksa diye bağırmak. Beni aşşağılık aptal derim, ikide bir hep oyuna geliyorum.

Gördün mü, dualar bir işe yaramadı anne... Sana söylediğim gibi, boşuna içirdin okunmuş suları bana. Ne sevgilimin kalbi oldu onlar, ne de onların. Elimde olsa hepinizi öldürürdüm. Bir katil bile olmadan, bir katile yakışan ne varsa yapardım. Yine de siz sekizincisinin spor ayakkabılarını Adnan'a verin, pijamalarını hatıra olarak saklayın, Ayten onuru için ölen aşkına ağlasın, çok değil ama. Geriye alınamayan bir saat gibi kalbim durmadan, hatırlandıkça sızlayan binlerce göze bölünüyorum.

Onlarla beraber, şimdi, belki beş dakika sonra, belki yarın özgür olacağım. Her neyse gelecek olan onları hep hazır bulacak. Tüm şiirleri biliyorlar artık, tüm yitirilmiş adresler ezberlerinde. Tek duaları o zaman gelene kadar yanlarında kalması hayatın. Yani annelerni görene kadar..... Sadece bu. Bir de Ayten, eğer başka bir şeyleri anımsatmak istiyorsa kırmızı rujunu sürsün. Acı, aşkımız diyemedikleri tek ansa kırmızı rujunu sürsün.

Ölümün üzerinde bir leş kargasıdır zaman. Gece kuşlarının son nakaratı koğuşlara dalar. Gıcırdayan ranzalar gözoyuklarının şarkısına katılır. Oysa yuva yapıyor sessizlik sinsice...

Hepimiz kahramanıyız birbirimizin, hepimiz birbirimizin soytarısı. Orada aşk gibi ölüm, soğuk suların altına atılmış tek yirmibeş kuruştur. Orada aşk gibi ölüm, fısıldayan bir hıçkırığın kalpte kalan son düğümüdür. Ben hep ihanet ediyorum. İkide bir, ikide bir düşüyor düşlerimin tanrısı. Yığılıp kalıyorum raylara, soğuk rüyama uzanıyorlar. Çok defa utanıyorum, acımı çalıyorlar, ellerimin terini siliyorlar, gözlerimin öfkesini dindiriyorlar, sakinleşiyor sözcüklerim.

Yalan, ağdalı bir salyadır televizyon, çabucak sızar odaya. Bürokratların kıravatlarına sıçrayan kanı temizler. Sonra sehpadaki muhallebinin içine düşer. Ölüm, annen seni görmeye geldi: Hadi avluya çık, ekrana çık, gazeteye çık, tuvalete çık.

Ben sizi yağmurların içinde düşlerim. Ve uyuduğum derenin kenarından başımı kaldırıp bağırırım: Adınız yeniden aşk olsun, aşkolsun çocuklar... Ölüm, aynada saçlarını tara, anneniz sizi öpmeye geldi...

Akşamsefası

Vedat Özdemiroğlu

VEDAT BEY'İN GÖRKEMLİ HAYATI

Vedat Bey, bembeyaz bir yürek sahibidir. O kadar temizdir ki, inandırıcılığını kaybetmiştir. Umursamaz.

Mahşerin İki Katlısı

(taze macera)

Vedat Bey, belgesel izliyordu. Pandaları izliyordu. Pandalar, diye düşündü, ne güzeller, pandalar, penguenler, serçeler ne güzeller. Ne kadar güzel sallanan koltuklar, ahşap malzemeler. Küçük esnaf ve sanatkârlar ne güzeller. O an belgeselde duyduğu bir cümle, sanki maceranın işaretini verdi Vedat Bey'e: **"Deneyimsizlik, pandalara acı böğürtlenleri tattırıyor!"**

Daha cümleyi not defterine geçiremeden, macera başladı. Kâğıda sarılı taş, Vedat Bey'in penceresini kırıp içeri düştü. Vedat Bey, tebessüm edip mırıldandı: Ne kadar eski numara!

Taşı yerden aldı, dikkatle fırlattı, pencerenin kırılan yerinden tekrar dışarıya hareketlenen taş, kendisini Vedat Bey'in evine atan sefilin kafasına çarpıp düştü. Sefil düştü. Vedat Bey, balkondan atlayıp, sefilin yanına gitti:

– Kıpırdarsanız sizi uzun süre döverim.

Sefil elbette kıpırdamadı. Vedat Bey, kâğıdı alıp okudu:

"Uluslararası bir çete, zevk için seri cinayetler işliyor. Kadınları güldürerek öldürüyorlar. Lütfen bişeyler yapın!"

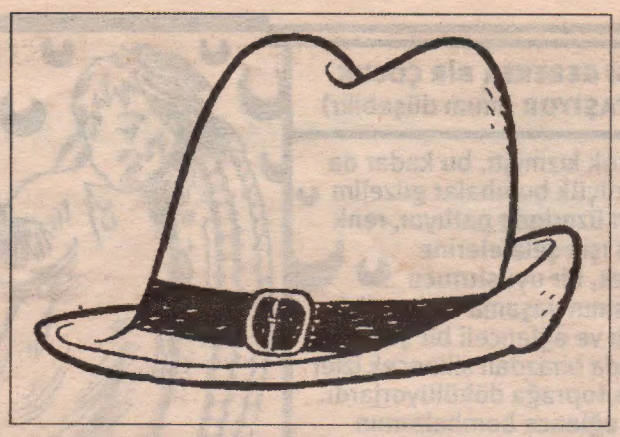

Yazı, çeşitli gazete harfleri kesilip yapıştırılarak yazılmıştı. Vedat Bey, harflerin karakterlerini dikkatle inceledi ve kendisini korkuyla izleyen sefile şöyle dedi:

– Bu harflerin hepsi, renkli gazetelerden kesilmiş. Boyalı medya, size bir şey veremez. Daha önemli şeyler okumalısınız!

Yarım saat sonra Vedat Bey ve fütursuz sefil, kahve içiyorlardı. (Sefilin tişörtündeki "No future" yazısı, Vedat Bey'in dikkatini çekti.) Sefilin adı Gündem'di. Gündem Bey, bir kamuoyu araştırma şirketinin sahibiydi. Aldığı bir duyumu Vedat Bey'e ulaştırmak istemişti.

– Peki, niçin düzgün bir şekilde haber vermediniz de, serseri gibi davrandınız?

– Olaya karışmak istemedim. Hem, belki biraz da heyecan yaşamak istedim. Zaten duyumu, rüyamda aldım.

– Anlıyorum.

– Sağolun.

– Rica ederim. Sadece not alacağım cümleyi unuttum, o kadar.

– İnanır mısınız, çok üzgünüm. Bilseydim belgeseli bitirmenizi beklerdim taşı atmak için.

– Önemli değil. Bir düşünür **"Kültür, öğrenmek ve unutmaktır"** demiş.

– Kim bu düşünür?

– Hatırlamıyorum. Tanıma uygun şekilde, unuttum.. Artık gidiniz Gündem Bey. Olayı çözmem lazım.

Kırkbeş dakika sonra Vedat Bey, kararını verdi: Evden çıkacaktı.

Çıktı. Hilton Oteli'nde taksiden indi. (İki gün önce, Dolmabahçe Sarayı'nın bahçesinde, kuşkulu görünümlü bir Fransız adamını, Hilton'un eşantiyon kibritiyle sigarasını yakmaya çalışırken gözlemişti; tedirgindi, terliyordu, çok sigara içiyordu ve nasıl derler, bakışı bakış değildi.)

Vedat Bey, otelin lobisinde bir saat oturdu. Tam kalkmayı düşünürken, otele giren bir kişi dikkatini çekti: Soğuk yüzlü bir İngiliz adamı. Adeta ortaokul kitaplarındaki Mr. Brown. Vedat Bey, İngiliz'in lobide bir başka koltuğa oturuşunu izledi. Kalkmaktan vazgeçti. On dakika sonra, iki gün önce gördüğü Fransız, İngiliz'in yanına geldi. Vedat Bey, bir sigara yaktı. On dakika sonra ise "uzun, eğri burunlu ve konuşmayı şehvetle seven" bir kişi, bir Laz adamı, yanında genç bir kadınla, diğerlerinin yanına geldi. Laz, kadının kolundan tutuyordu. Kadının tedirgin bir hali vardı, bu önemliydi, ayrıca göğüsleri güzel görünüyordu, bu pek önemli değildi.

– İngiliz, Fransız ve Laz! Sanırım doğru yoldayım, diye mırıldandı Vedat Bey.

Dediği gibi de oldu. Çete, genç kadını yukarı çıkardı (oda no: 404), Vedat Bey peşlerinden çıktı, kapıyı dinledi, talihsiz kızı güle güle öldüreceklerken içeri daldı. (Herhangi biri olsaydı kapıda dinledikleriyle kahkahalar atıp ekarte olurdu, ama Vedat Bey, fıkralara gülmezdi.) Çete elemanlarına yedişer tokat atıp, İnterpol'e teslim etti. Teslim ederken **"Her kumpas, gün gelince çözülür, balık kavağa çıkamaz"** dedi.

Akşam, Vedat Bey, genç kadın ve Gündem Bey, Rumelikavağı'nda balık yediler. Kadının gözleri, göğüslerinden de güzeldi.

Jaklin Çelik

DULLARLA BEŞ ÇAYI

Öyle ki sanki yıllar sonra babam da ölecek, annem de bu dullar kervanına katılacaktı. Annem ise sanki bugünden hazırlığını yapıyordu gibime gelirdi.

Ablam ve abim okula gittiklerinde ben annemle evde kalırdım. İşte o zamanlar Kayane morakurun, yani Kayane teyzenin beş çaylı toplantılarına giderdim. O günlerde aklım fikrim iki şeydeydi: Birincisi, ortaya konulan yiyeceklerden nasibimi almak, ikincisi, Kayane morukurun sürekli kapalı olan ikinci odasını görebilmekti. Bu oda Azat morakurun katına çıkan ondört basamaklı merdivenin hemen sağ tarafındaydı. Gündüzleri o odaya sadece kapı açmak için girdiğini görürdüm.

Kayane morakur dul bir kadındı. Fransa'da pilot eğitimi gören, özlemiyle yaşadığı bir oğlu vardı. Onu tanısaydınız oğlu için yaşadığını ve onu yaşama bağlayan tek bağın oğlu olduğunu kısa bir zamanda anlardınız. Eşini genç yaşta kaybetmişti. Bir çocukla yalnız başına kaldığında çok zor günler geçirmişti. Ama her şeye rağmen oğlu için ayakta durabilmesi gerektiğini bilmişti. Arto büyüyüp de masrafları artınca kocasından kalan emekli maaşının da yanı sıra kendine ek bir iş edinmişti. Yurt dışından gelen kozmetik ve takı malzemelerini adadaki zengin bayanlara satıyordu. Taa ki Arto Fransa'daki bursu kazanıp da gidinceye kadar... Kayane morakurun bu büyük evlat aşkına karşılık Arto mamasına (annesine) hiçbir zaman karşılığını verme gereksinimini duymadı. Hatta Kayane morakur, yıllar sonra gözü açık bir şekilde hayata veda ettiğinde, yastığının altında Arto'nun kendisiyle birlikte çekilmiş karlar içinde boğuşurken bir resmi vardı. Bunun dışında geride kalan görev amacıyla gittiği Tahiti'den üzerinde çıplak kadın resimleri bulunan, arkasında iki-üç cümleyi geçmeyen karalamalarla dolu kartpostallardı.

Kayane morakurun salı toplantılarına katılan kadınlar tesadüf müdür bilinmez, kronik birer duldular. Onlara göre birbirleriyle konuşmalarında hiçbirinin kocası ölmemiş, sanki yaşıyor gibiydiler. "Ah Berç de çok kıskanırdı beni" diye başladı digin Eliz. "O da bir şeydir" diye devam etti digin Bercuk; "Deli gibi severdik birbirimizi, aramızı açmaya çok çalıştılar. anası da istemezdi ki biz evlenelim. Onnig'e digin Hayguhi'nin koca vorlu (kıçlı) Lusin'ini gözüne kestirmişti. Yokmuş kısmette. Elinin üstünde tuttu beni. Eh ben de anasına baktım, hâlâ mezarını ziyarete giderim."

Bu konuşmalar herkesin ağzından birer örneklemeyle devam ederdi. Ben de ağzım açık onları dinlerdim. Birbirlerine anlatmaktan bıktıkları zaman veya dinlenmediklerini anladıkları zaman bana bakarak anlatırlardı. O toplantılara annemle birlikte katıldığımız o günlerde, annemin bu yaşlı kadınların arasında ne işi olduğunu düşünürdüm. Öyle ki sanki yıllar sonra babam da ölecek, annem de bu dullar kervanına katılacaktı. Annem ise sanki bugünden hazırlığını yapıyordu gibime gelirdi. Yedi-sekiz tane yaşlı kadının arasında genç bir kadınla bir çocuğun olması onlar için çok sevindirici bir olaydı. Annemi kızları gibi seviyorlar, evin kızı gibi davranmasını sağlıyorlardı. Buna bağlı olarak beni de torunları gibi seviyorlardı. Azat morakur dışında. O benden hiç hoşlanmazdı. Ve gözü sürekli üzerimdeydi. Zil çalmıştı: Kayane morakur ok gibi yerinden fırladı. Bu postacının çalışıydı. Ben de peşinden gittim. Karanlık odanın içerisinde, kapının ipine doğru ilerlerken ben de içeriyi görme fırsatı bulmuştum. Odanın pencereleri siyah düz jaluzilerle kapalıydı. Aralarından çok hafif sızan ışık ortalığı incelememe yetmişti. Ortada bir masa, masanın üzerinde, incili boncuklu takılar, parfüm şişeleri ve bir sürü süslü püslü kutular vardı. Kenarda, duvar dibinde tozdan rengi değişmiş, kenarları örümcek bağlamış, içerisinde cam eşyaların bulunduğu bir vitrin vardı. İpi çekmiş, kapı açılmış, bana doğru geliyordu. "Jaklin koş, Arto ağpariğinin (Arto abinin) zarfını al getir!" dedi.

Tek solukta inip çıkmıştım bile. Zarfı eline aldı, önce bir kokladı, sonra kalbinin üzerine koydu ve içeri girdi. Herkese ispatlamalıydı Arto'nun kendisini unutmadığını, bir gün geri döneceğini veya kendini yanına alacağını. Oturdu, ben de peşinden yanına iliştim. Zarfın kenarını özenle yırttı. Yine çıplak resimli bir karttı. Zaten hepsi birbirine benziyordu. Kelebek gözlüklerinin arkasındaki gözleri yine nemlenmişti. Sesli bir şekilde okumaya başladı: "Mamacığım nasılsın? Sağlığın nasıl? Beni soracak olursan, iyiyim. Burada havalar sıcak. Kendine iyi bak. Oğlum Arto." Evet, hepsi bu kadardı. Sehpanın üzerindeki sigaralığa elini uzattı, annesinin ve kocasının ruhu için her zaman, mavi cam sigaralıkta bulundurduğu Gelincik sigarasından bir tane aldı ve yaktı. "Geleceğinden bu kartta da bahsetmiyor, herhalde işleri çok, ee ne de olsa zorunlu hizmet yapıyor."

Umudu bir daha ki karta ertelenmişti. Yarım saat sonra her şey normale dönmüştü. Artık dört gözle beklediğim beş çayı yiyeceklerini mideme indirebilirdim.

ERTAN AYDIN'dan ÖKÜZ'e Sevgilerle

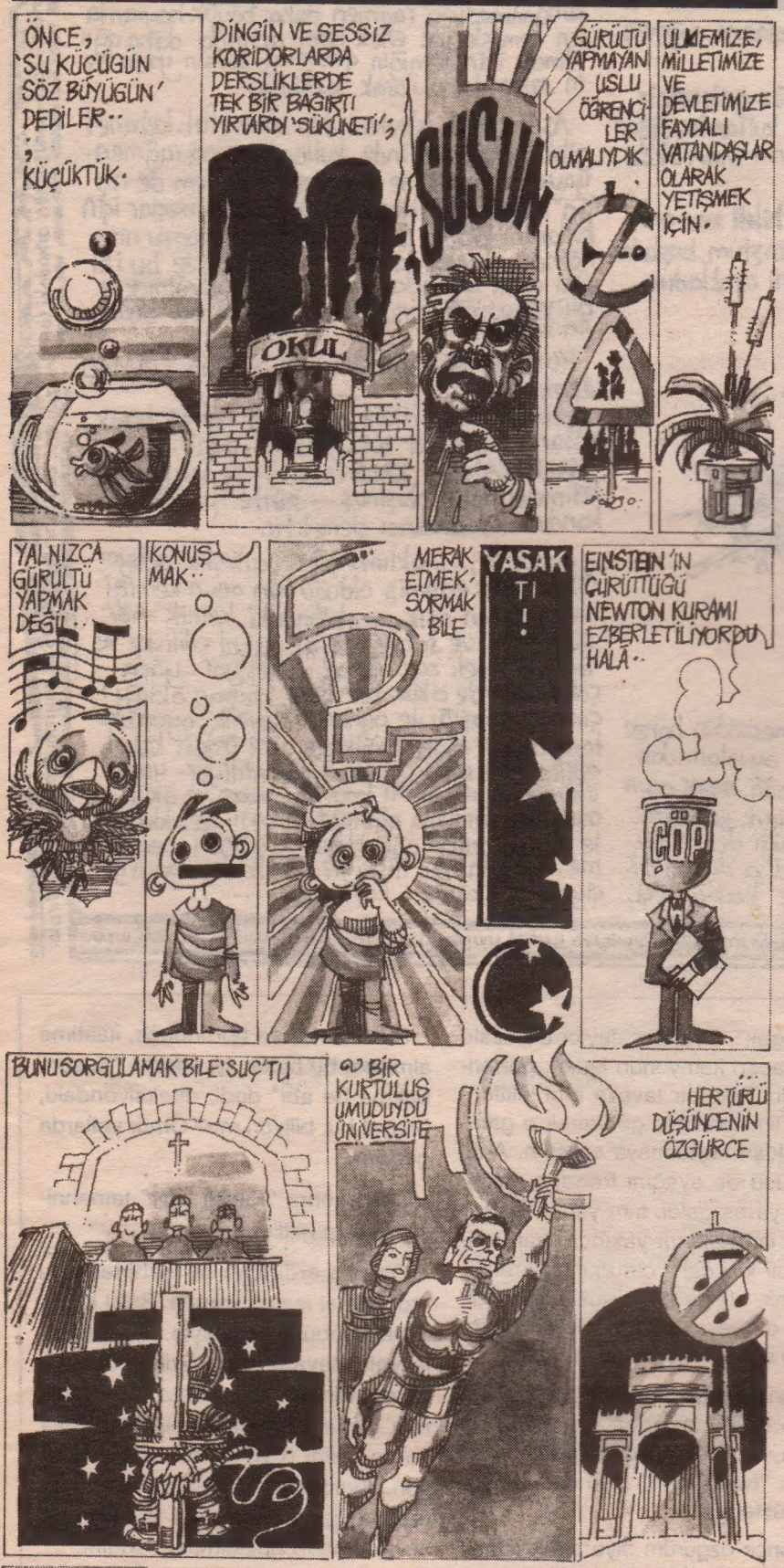

Küçük İskender

todikanka kolitop

'bir tek hayvanlar koklar birbirinin ölüsünü'

Kuvvetli aşklar yaşamak lazım. Evet, ben bu cümleyi kurduğumda hücum henüz başlamamıştı. Geceleri siyah bize çok yakışıyor. Anlıyoruluyorum. Enjektörü duvara sapladın.

– Bu tür ilişkiler insanı zedeliyor. Alıyor, götürüyor, bir köy mezarlığına gömüyor, dedin.

Sıradandık. Bir evde, bir küçücük fıçıcık odada geleceğin dünyası üzerine doğaçlama sevda tezleri, akli dengesinden şüphelenebilinecek arkabahçe çocukları yazmakla meşguldük. Doğru: Sözlerimiz büyük değildi. Karşılıklı durup birbirimizin yaralarını yalıyorduk. Çünkü telefon kesikti. Has kesikti.

O gün erken geldin. Vedalaşmaydı sanırım. Öncelikle, öğrendiğin en son fıkraları anlattın. Senin ölmen beni can'sız bırakacaktı.

küller / suyun altındalar / şimdi / basamakların /

üstündeler / Ler / onlar / üstteki diğerleri / NEFES / alıyor

diye karalamıştın şiir defterine. Sonra öldün. Seni de diğerlerinin arasına aldık. Toprağı öptün. Beni öptün. Bizi öptün Can. Biz de seni öptük. Yine uğra, e mi?! Çürüme e mi?! Bu toplumda çürümek hiçbir kuvvetli aşka karşılık gelmez. Seni ben daha çoook yazarımyaşarım. Beyoğlu, güzel değil. Beyoğlu, mert değil. Beyoğlu, aslında yalnızca zavallı bir semt! Bu yaşta gebermek fazla acemice, fazla acemaşiran! Bu yaşta mayıs'a çizilmek gereksiz bir delikanlılık, gereksiz bir incelik mevzusu! Kurt Cobain'in uzattığı **intihar konservesi** bozuk be oğlum! Oğlum benim, kocaman dudaklı, kocaman gözlü oğlum! Muazzam bir **can sıkıntısı** bu! Bravo! Randevuna yetiştin! Başını yana yatıra yatıra uyu yine! Göreceğin rüyaya sıçayım Can!

Kelimelerden kurtulur ölen.
mesafeler kendi tasarrufunca kısalır.
çünkü can, biz gittiğimiz yerin hayvanıyız.

Ne etin heybetindeki yüksek ateş tanrısı
ne de şuursuzca akraba çıkmak karşılar artık
hayat içersinde seninle benim yapışık kafataslarımızı

çünkü can, biz aynı ölüyü kemiren kurdun, olmayan ayaklarıyız

Ben merhumu kötü bilirdim: Merhum beni kötü bilirdi. Hatta bazen, durup dururken birbirimizi sevdiğimizi bile söylerdik. İsterseniz sorun. Cevabı yazılı alın. Çünkü sözler ve can'lar tinel'dir: Uç'ar!

ALİ EROĞLU

Şair Recep

Mahallenin gönüllü namus bekçisiydi ve şüpheli yabancı birini gördüğü zaman önünü keser, sorguya çekerdi. Çok dayak yerdi bu cengaverliğinden dolayı.

Ağzı-burnu kan içinde geldi kahveye, "Sonunda buldum onu" dedi... Kanlı elleriyle ceketinin cebinden kalemini çıkardı. "İyi dövüştüğüm için beni tebrik etti" dedi ve samsun paketini özenle açıp, içine şu şiirini yazdı:

Ne yani şimdi sen, / Beni dövdüysen, / Unutma centilmenlik bende / Milli boksörmüş! Nezaket kimde?

Recep kendine şair diyen, beşinci sınıf, amatör bir boksördü. Şimdiye kadar önemli bir boks maçı yapmadığı için, habire eski kariyerli boksörleri arar bulur, onlarla kavga etmeye çalışırdı.

Bu kavgaların hepsinden dayak yiyerek ayrıldığı için, içini bir hüzün kaplar, derdini yazdığı şiirlerine dökerdi.

Dayak yiyip kahveye girdiği zaman, bağıra bağıra kiminle kavga ettiğini, nasıl dövüştüğünü anlatır, herkesin "Helâl olsun lan!" demesini bekler, kimse ilgilenmeyince oturur günün anlam ve önemini belirten şiirini yazardı.

Esas kıyamet, bu şiir merasiminde kopar, Recep omuzlar üzerinde dolaştırılır, bakkaldan gazete kâğıdına sarılı bira alınıp, Recep'e törenle ikram ediirdi.

İki biradan sonra şiir tekrar okunur, gözündeki morluklar belirginleşmeye başlayınca, kapıya doğru ilerler "Hepinizin anasını si...m lan!" diye bağırınca, merasim artık son bulurdu.

Şiir okuttular. / Merasim dediler. / İki biradan sonra / Dayanamadım, küfürü yediler.

İhtiyar anasıyla, semtin uzak bir köşesinde, gecekonduda yaşardı Recep. Arada sırada mahalle sakinlerinin odununu-kömürünü taşır, ev taşıyanların eşyalarını sırtlar, yolunu bulurdu. Mahallenin gönüllü namus bekçisiydi ve şüpheli yabancı birini gördüğü zaman önünü keser, sorguya çekerdi. Çok dayak yerdi bu cengaverliğinden dolayı. Teselli olarak, "Olsun, millet rahat dolaşsın, kimse keyfimizi bozmasın" derdi.

Bir keresinde "Rakibimi buldum, eski bir şampiyon" dedi. Kahvede kimse ilgilenmemişti. Sessizce çekip gitti.

Döndüğünde her zamankinden daha fazla dayak yemişti. Bulaştığı adam boksu bıraktıktan sonra çek-senet mafyasına bulaşmış, Recep'in de niyetini anlayamamış, adamlarına bir güzel dövdürmüştü. "Korktu benden," dedi, "yoksa beş kişiyi üzerime gönderir mi?!"

Korkun Recep'ten / Çok kuvvetliyim ezelden / Gelin beş kişi / Kırarım otuziki dişi...

Yine bir gün akşamüstü yarım saat kalmış, kahvede bira içmediği halde çok neşeliymiş. "Anam bekliyor, biraz işim var" deyip ayrılmış kahveden.

Yolda dalgın dalgın giderken birden karşıdan gelen bir kamyonun hızla mahallede oyun oynayan iki çocuğun üzerine geldiğini farketmiş. Koşmuş kurtarırım umuduyla! Kurtarmış da iki çocuğu; fakat iki kolunu kurban vererek...

Akşamsefası

Ependim öküzün ALTERED SERHATATES Yüksek Lisans

k-SERHAT ①

denemeleri yazı dizisi Paralitik mıdrıaz

Sığırlar evcilleştirilen ve etinden sütünden ya da gücünden yararlanılan hayvanlardır. Bugünkü evcil sığırlar yabani sığırın evcilleştirilmesi ile ortaya çıkmıştır. Evcil sığırın atası olduğu sanılan yabani sığır Bos Primigehius 17.yy. ortalarında tükenmiştir. Sığırlarda daha sonra gitgide bir sürü yeni ırk çalışmaları olmuş ve çeşit çoğalmıştır. Sığırların günümüzde 277'ye ulaşan sayı bilinmektedir.

Sığırlarda doğumdan 6. ayın sonuna kadar olan erkek ve dişi yavrulara BUZAĞI; Kesim için ayrılmışsa SÜT DANASI; 6 aylıktan 12 aylığa kadar olan erkek ve dişi genç sığırlara DANA; 12 aylıktan 30 aylığa yada doğum yapana kadar olan dişilere DÜVE; bu yaştan sonra ve doğum yapanlara İNEK; 12 aylıktan 2 yaşına kadar burulmuş erkek sığırlara TASUN; Damızlık olan erkeklere BOĞA;

Koşumda daha uysal olması yada semirmeye, besiye daha elverişli hale gelmesi için burulmuş erkek (hayvancılıkta kısırlaştırma işlemine burma-iğdiş-enneme-denir) sığıra ise 1,5-2 yaşından itibaren ÖKÜZ denir.

Öküzler 2-3 yaşlarına doğru işe koşulur.

Bunlar ağır işlerde, yavaş olmalarına rağmen daha güçlü ve dayanıklıdır.

Öküz kelimesi · Bön, görgüsüz, yeteneksiz kimselere hakaret anlamında da kullanılır, diğer dillerdede bu anlamda kullanılır. – ulan öküz ne biçim araba kullanıyosun.

Öküz aynı zamanda argo'da hileli zar anlamında kullanılır – Öküzleri koştum, başladım kerize, enayinin tam 21 askerini arattladım (Dolu zar olarak da geçer.)

Şimdi, bu argodaki öküz kelimesinden bahsedelim; Anadolunun en yaygın oyunlarından biri, şamanlıktan eskilere dayanan AŞIK oyunlarıdır. Topuğun dışa taşan kabarık kemiğine türk dilinde genellikle aşık kemiği denir. Bu adı almasının nedeni kemiğin dışa doğru aşkın olmasıdır. Oyun için genellikle koyun, keçi, kuzu gibi hayvanlardan çıkan aşık kemikleri kullanılmasına rağmen daha büyük hayvanların kemiklerinde erkek ismi altında daha ağır olması için kemiğin çukuruna kurşun yada kara sakız doldurularak kullanılır.

Aşığın eski işlevlerinden olan, fal, kehanet gibi oyunlar şeklinde kullanılmasına rağmen yaygın olarak ise hem zar gibi, hem de nişan almak gibi beceriye dayanan amaçlar için kullanılmaktadır. Birincisi daha çok kumar nitelliğinde oyunlarda görülmekle birlikte bu iki şini aynı oyunda toplandığıda görülmektedir. ve aşık oyunu biraz bugünün zar oyununa benzer.

Kütahya yöresinde öküz aşığına DAMAÇ denir.

Çorumda ise öküz,... gibi koçabaş hayvanların aşığına KALPAZAN denir.

KALPAZAN ise KALB (sahte) - zeden (yapan) kelimelerinden oluşmuş — sahte işler yapan kandırıcı, dolandırıcı demektir.

..Sonuçta,.... aklıma şöyle sonuçlar geliyor. Öküz iğdiş edilmiş olduğu için onun kemiği ile oynanan aşık oyunlarındaki kemik hor görülüyor ve sahte olarak kabul ediliyor ve argoya hileli zar olarak yerleşiyor – yada çok eskilerde öküz kutsal bir hayvan olduğu için onun aşığı ile oynanan kemik, oyuncular tarafından diğer kemiklere göre üstün kabul ediliyor ve aşık hileli kabul ediliyor - yada öküzün ağır. yüklü hayvan olması ve öküz aşığının kurşunla ağırlaştırılması özellikleri ile - civalı zarın ağır olması arasında benzetme yoluyla bir ilişkiyle - belkide argoya geçiyor. (öküzleri koştum,.....)

Fettullah Hoca - öğüt - konuşurken arkadaki ön müziği eric claptonun

25 Ey hayrani expressçiler, şu sıralar benim yaptığım eskartma-poster dergilerinin çeşitli yerlerinde bulunuyor.

KUTLU ESENDEMİR

Kaza

Resmi iktidarla bürününce, itaatime almıştım bu birkaç iyi adamı! "Kusura bakma be abi" dedi, direksiyondaki.

Az önce, yolcu almak için zorunlu mola veren otobüsümüz, "vıjjtt" diye gözlerimin önünden hızla kaydı, gitti. Otobüs, fermuarımı çekip, peşinden koşmaya fırsat bırakamayacak kadar süratli kalktı ve dört beş saniyede arka farları küçüldü küçüldü, yokoldu!

Gecenin bir yarısı... Yere çöktüm. Otoyolda yalnızdım, karşımda ay ışığının hasbelkader aydınlattığı bir deniz, onun yanında da sokak lambalarının loşluğuyla farkedilen bir kasaba.

Tek tük araçlar otoyolda akarken, derin bir nefes aldım. "Özgürüm" diye çığlık atmak geldi içimden. Utandım. Çünkü, o otobüste birlikte yola çıktığımız bir arkadaşım vardı. Ama, n'apayım; araç sürücüsü tarafından unutulmuştum...

Yere oturdum... İkiyüz metre ilerideki dörtyol aklıma takıldı, trafik lambalarının geçit verdiği bir dörtyol... Karayolları, girebileceğiniz dört yolu belirlemiş. Sinyalizasyon da, yollara gireceğiniz zamanı...

Yollar ve zaman, benim dışımda belirlenmiş zaten. Yol ve zaman; hayat oluyor burada ve benim seçeceğim hayat, benim dışımda seçilmiş zaten. Tıpkı doğum anındaki gibi... Figüran mıyım acaba? Bilmiyorum.

Onların belirlediği yolların, zamanın dışına çıksam ne olur? Boommm! Kaza!!!

"Innggk" diye ciyaklayıcı bir sesle firen yapan kamyonun farları, gözlerimi aldı. Tıpkı bir tavşan gibi kilitlendim. Elimi gözüme götürerek o garabet ışıktan kurtulmaya çalıştım. Araç sürücüsü de ayağını frenden çekip, yavaş yavaş geldi, tam yanımda durdu. İç lambalarını yakınca, yan koltukta bir kişi daha olduğunu gördüm. O kişinin elinde bir büyük şişe vardı, içinde de beyaz bir sıvı. Büyük bir ihtimalle suyla karıştırılmış rakı vardı.

"İstanbul'a mı birader?" dedi, daha cevap bile vermeden öteki "Aç mı karnın, aç mı?" diye bağırdı. "Yok" dedim. "Nereye ki?" diye sert ses tonuyla üsteledi.

Az önce özgürüm diye çığlık atmak isterken onlara "Sana ne ki?" diyemeyecek kadar çaresiz hissettim kendimi, çünkü İktidar onlardaydı. "Yaa" dedim tüm tırsaklığımla, "Biz özel arabalara kamera şakası yapıyoruz."

Hemen yüz ifadelerindeki o sert rajonun yerini pis bir sırıtış aldı. Çevreye bakınırken direksiyonda oturup "Nereye ki?" diyen adam, "Ah Kızlar, Vah Kızlar'dan mısın abi?" diye sordu. İktidar yavaş yavaş bana geçiyordu ama yapılacak bir hata, senelerimin "tabu"sunu kaybetmeme neden olabilirdi. "Yok yok" dedim, "TRT'de Kokteyl programındayız. Arkadaşlar da arkada!"

Resmi iktidarla bürününce, itaatime almıştım bu birkaç iyi adamı! "Kusura bakma be abi" dedi, direksiyondaki, "Hayat bu, biliyon mu? Ömür yollarda geçiyor."

Daha sonra "Hayırlı işler" temennisiyle çekip gittiler...

Onların ardından bir şehirlerarası otobüse el işareti yaptım. Belki kaçırdığım otobüsü yakalayıp, arkadaşımla yola devam edebilirdim. Otobüs durdu. Bindim. Sol tarafta cam kenarına geçtim. Bindikten birkaç dakika sonra, beni o yolda bırakan otobüsün, arkadaşım ile 46 yolcu ve müretteabatla geri döndüğünü gördüm bir an. Yerimden zıpladım, şaşkındım.

Arkadaşımla ben, aynı hızda ancak ters istikametlerde giden farklı araçlardaydık. Her geçen saniye, aramızdaki mesafeyi bir o kadar açıyordu.

Büyük olasılıkla biz, dört tercihi olan bu yolda buluşamayacaktık. Geceyi seyrederken sızmışım.

Sabahın ilk saatlerinde İstanbul'daydım. Eve gelip, risksiz bir şekilde hemen tuvalete girdim, çıktım, daha sonra saatlerce uyumuşum... Eş dost da ayaklanmış...

Ne diyecektim? Neyse... Kafamı s.keyim...

İYİ Kİ DOĞDUN CAN BABA

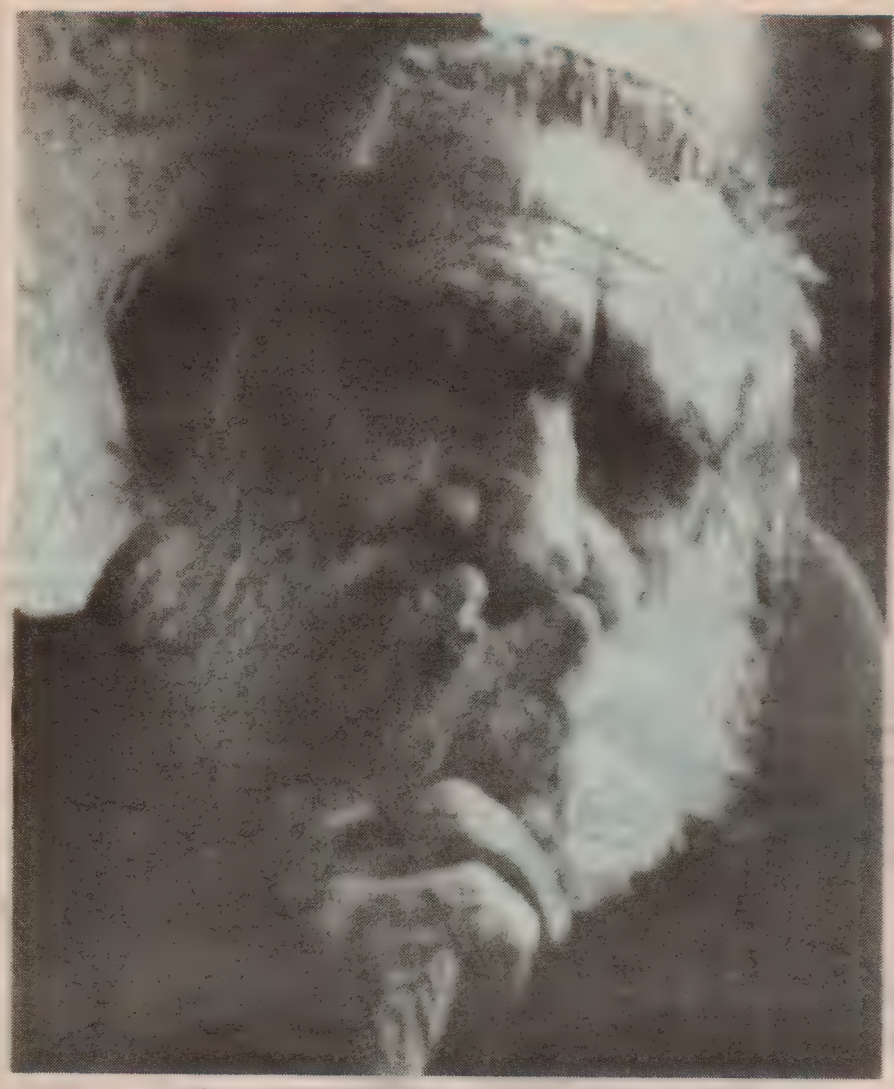

YEŞİL ŞİİR

Baktıkça çoğalır yıldızlar gecede,
Parmaklarınla sayılmaz;
Kimi duyulur, kimi duyulmaz,
Dinledikçe çoğalır gecede,
Sesler gelir,
Ya hızlıdan, ya yavaştan.

Her şey kendi dilince konuşur;
Karanlık örtse de üstünü
Gecede devam eder renk
Ağacın dalında, rüzgârda;
Her şey kendi rengince konuşur.

Gözlerini kapatır beklerdi;
Yaprağa benzer ellerini, avuçlarını uzatır,
Beklerdi işitinceye dek
Ağacın dalında, rüzgârda;
Yeşil duydu mu uyurdu
Rüyasında...

AYÇA ŞEN

Hiç Kurban Kesmedim

Alnımda kocaman bir yara izi vardır. Tam alnımın ortasında. Ağızdan yola çıkın ve burnun üzerinden hiçbir yere sapmadan yukarı doğru ilerleyin. Biraz gittikten sonra zaten ayağınız takılır, izin farkına varırsınız.

Bu iz yedi yaşındayken şereflendirdi beni. Su çiçeği salgını oldu mahallede, en uzun yatan da ben... Bir tek su çiçeği geçirdim. Ama o kadar ağırdı ki, sanırım tanrı kabakulak, kızamık, kızıl ve boğmacayı da aynı anda atlattırdı ve ben bütün sıramı savdım. Bu arada kraliçe çiçeği de binde bir ihtimalle ve bütün haşmetiyle alnımın ortasında çıktı. Hastalık yaşıma göre o kadar ağırdı ki, alnımdaki izin yüzüme göre büyük gelmesi de kimseyi şaşırtmadı.

Bu iz hala hoşuma gider. Annem bu izin sadece kraliçelerde bulunduğunu söylerdi. Bu yüzden hep arkadaşlarımdan farklı ve üstün hissettim kendimi. Alnıma gözleri takılanlaraysa, kıskanmasınlar diye kraliçelikten hiç laf açmadım, basit bir yara izi olduğunu söyledim.

Şimdilerde iz pek belli olmuyor. Zaten kraliçelik nişanımın belli olmaması daha iyi. Kimseye güven olmaz. Etraf ajan kaynıyor.

Sabırla bu izin bana kazandıracaklarını bekliyorum. Karakterime, şansıma, sabit fikirlerime ve karizmama yararı olacağını düşünüyorum ama daha fazla bekleyeceğimi de sanmıyorum, ne halta yarayacaksa yarasın artık bu kraliçelik işaretim. Çünkü ben hala bekleye durayım, millet karakterine karakter katıyor.

Hiçbir zaman fazla bir haysiyet ve karakter beklentim olmadı aslında. Öyle model insan, ideal insan peşinden filan da koşmadım. Ama...

Arkadaş gruplarında her zaman biri vardır, "gidelim arkadaşlar" dediği anda arkadaşların gayri ihtiyari gittiği. Hep özenmişimdir o koca şahsiyete. Zaman zaman da denemişimdir çok gürültülü ortamlarda. Ancak bir sineğin duyabileceği desibele yükselmiş sesim, utançtan kimliğini kaybetmiş, bir daha da bu karakter denemesine cüret etmemişimdir.

Sanırım bu doğuştan gelen bir özellik. Yani toplulukları peşinden sürüklemek. Ve sanırım alnımdaki izle filan da olmayacak.

Aslında şu aşamada milleti kandırmak pek işime yaramaz. Ama ya günün birinde çok önemli fikirlerim olursa ve insanları peşimden sürüklemek gerekirse?.. Gidip ayaklarına mı kapanacağım? "N'olur peşimden gelin. Bakın tek kişi bile arkamdan gelmiyor ama olsun, siz mantığınızı bana emanet edin, bakın tepemde izim bile var. Ben hıyarın biriyim ama yine de olsun zamanla düzelirim".

Ya da parayla karakterli birini kiralarım, o benim yerime öncü rolü oynar. Demek ki önce para kazanmam lazım. İdeolojiniz ne olursa olsun, insanlar peşinden gidecekleri kişinin iyi yaşamasını istiyor, kafasında iğrenç bir yara izinin olmasını değil.

Baktım o da olmayacak, ben de bacaklarımı ve kollarımı keserim. İnsanlar bu kadar bahtsız birinin yalan söylemeyeceğine inanır ve peşimden gelir ama ben gidemem ki... Bacaklarım yok. Ne yazık, tam da şahane bir yöntem bulmuştum öncü olabilmek için.

Karakterimden hiç memnun değilim. Düzeltmek ve oturtmak istiyorum. Ama nereden başlayacağımı bilemiyorum. Neden olmuyor, anlayamıyorum.

Tabiata karşı görevlerimi tastamam yerine getirdim. Haftada bir yıkandım, ayda bir regl oldum, aşık oldum, acı çektim, yemek yedim, kaka yaptım, bacağımı kırdım, kafamı yardım (küçükken bunu su çiçeği, boğmaca gibi bir hastalık sanırdım), su çiçeği geçirdim, acı çektim, sinir krizi geçirdim, yüzümü paramparça yırttım, dedikodu yaptım, zaman zaman tanrıya inandım, zaman zaman paraya taptım...

Ama hiç kurban kesmedim. Bir kaç kez şahit oldum. Pıhtılaşan köpüklü kan, yarım yamalak kesilen gırtlak, ağzı olmayan boğazdan çıkan ses, sağlıksız aklımın bir köşesinde saklı. Kafası olmadığı halde hala kaçmaya çalışan koskoca karizmatik boğanın atar damarından fışkıran kanın minik ama çok sık damlacıklarının lekeleri hala yüzümde ve alnımdaki çukurun içinde duruyor ve hala hayvan makinesinin bozulma sesi kulaklarımda yankılanıyor, gözümü kapadığımda kıpkırmızı parlıyor.

Kör olmaktan korkum bu... Kan revan içinde devam ettirmek kalan kısmını hayatımın...

Nerede kalmıştık?.. İşin fenası da bu ya zaten. Hayatımda sınıfta kalmaktan başka hiçbir yerde, hiçbir önemli konuda kalamadım. Aslında pek de umurumda değil galiba.

Hayatta çalışmaktan başka hiçbir işe yaramayan karıncalar gibi ömrümü tüketmek istemiyorum. Ben miras yemek istiyorum. Ben yan gelip yatmak istiyorum. Diğer karıncalara hava atacağım diye, boyumun on katı ekmek parçalarını metrelerce öteye taşımak istemiyorum. Ara sıra gelip ucuz iyilik numaralarında bulunan insan denen salakların yardımlarıyla biraz ilerlemek de istemiyorum sırtımdaki yükle. Onların cennete gitmelerini sağlamak istemiyorum. Aptallar cennete gidecekse eğer, ben cennete de gitmek istemiyorum.

Karakterimi yükseltmek istiyorum ama hiç yorulmadan. Hiç ekmek taşımadan ve hiç yuvaya taşınmış ölü ya da yaralı ele geçirilmiş hamam böceklerinin parçalanmasına yardım etmeden. Öööö... karıncaları da sevmiyorum, sizi de. Çünkü biliyorum ki, annenizden öğrendiğiniz çalışmanın yararları palavraları yüzünden elinizde olsa bana beş saat ahkam kesersiniz, kafamı kesersiniz. Ya da şöyle söyleyeyim, inanınız sizin beni sevmediğinizden kat kat ben sizi sevmiyorum. Ve siz ekmekleri taşırken leş kokan yuvanıza, ben etrafta ağustos böceği arkadaşlarımla keman çalıyor olacağım kışı hiç düşünmeden. Ve ben hayatımın geri kalan kısmını keman çalarak geçireceğim alnımdaki ünvanımla...

Akşamsefası

BUGÜNÜN DÜNYASINDA SANATÇI NE YAPABİLİR?

Albert Camus

Yaşarken savaşçı olduktan sonra, yapıtlarımızda ıssız çöllerden, bencil sevişmelerden de söz etsek, yaşadığımız savaş içten içe bir titreşimle o çölü, o sevişmeyi insan sesleriyle doldurur.

Sanatçı kooperatifler üstüne yazmasın ama, başkalarının katlandığı acıları da uyuşturmasın içinde. Madem kendi düşüncemi soruyorsunuz bana, elimden geldiğince açık konuşacağım. Zamanımızda olup biten işlere sanatçı olarak karışmak zorunda değiliz ama, insan olarak karışacağız elbet. Sömürülen ya da kurşuna dizilen madenci, kamplarda, sömürgelerde yaşayan köleler, ezilen, canı çıkarılan dünya dolusu insan sürüleri sustuğu sürece konuşabilenlerin onların yerine konuşması, onlardan yana olması gerek. Ben, günler günü gazetelerde, kitaplarda bunca kavga yazıları yazdıysam, ortak savaşımlara katıldıysam, dünyayı Yunan heykelleriyle, ana-yapıtlarla doldurmak isteği değildi beni dürten. İçimde bunu isteyen bir insan yok değil, var. Düşüncemin yarattıklarını yaşatmaya çalışmak, yapabileceğim en iyi iş de onun için. Ama, ilk yazılarımdan son kitabıma değin en yaşadığımız günler, nerde olursa olsun ezilen, alçaltılan insanlar oldu. Bu insanlar umutsuz yaşayamaz, herkes susar ve onlara iki türlü alçalmadan birini seçmek kalırsa, bütün umutları yok olur, bizimki de birlikte. İnsan böyle bir duruma düşmeyi istemez, istemeyince de kulesine çekilip uyuklayamaz. İyi insan olduğu için değil, salt yaşadığı için istemez bunu. İçinden, kendiliğinden bir tepki duyar buna karşı, ya da duymaz. Duymayanları çok biliyorum ama, rahat uykularında hiç de gözüm yok.

Ama, bu demek değildir ki, sanatçı yanımızı toplumsal bir çeşit din dersi vermekle harcayacağız. Sanatçıya neden her zamankinden çok gereksinmemiz olduğunu başka yerde söylemiştim. Ama, toplum işlerine insan yanımızla katılırsak, yaşadığımız gerçek ister istemez söz söyleyişimizi etkiler. Söyleyişte de sanatçı değilsek, neyin sanatçısıyız? Yaşarken savaşçı olduktan sonra, yapıtlarımızda ıssız çöllerden, bencil sevişmelerden de söz etsek, yaşadığımız savaş içten içe bir titreşimle o çölü, o sevişmeyi insan sesleriyle doldurur. Her şeyi hiçe saymacılıktan kurtulduğumuz şu sırada, ne insanlık değerleri için sanat değerlerini budalaca hiçe sayarım, ne de sanat değerleri için insanlık değerlerini. Bence bu değerler birbirinden hiç ayrılmaz ve bir sanatçının (Molière'in, Tolstoy'un, Melville'in) büyüklüğünü bu iki değeri dengede tutmasıyla ölçerim. Bugün, olayların baskısı altında bu gerginliğe katlanamayarak ya da toplum dinciliğine. Ben, her iki türlüsünü de kaçamak sayıyorum. İnsan acılarına ve güzelliğe aynı zamanda hizmet etmeliyiz. Bunun gerektirdiği sabır, güç ve sessiz, gösterişsiz başarı beklediğimiz yeniden-doğuşun dayanacağı değerlerdir.

Bir söz daha. Bu çabanın ne tehlikeli, ne acı yanları olduğunu biliyorum. Tehlikelere göğüs germekten başka çaremiz yok: Köşesinde oturan sanatçılar çağrı geçti. Kırılmak, dünyaya küsmek de yok. Sanatçının kolayca düşeceği durumlardan biri kendini yalnız sanmaktır. Ona yalnız olduğunu bağıra bağıra söylemekten oldukça pis bir zevk alanlar da çıkıyor. Ama, aslında hiç de öyle değil: Sanatçı herkesin ortasında, bütün çalışan ve savaşanların ne üstünde, ne altında, onların tam hizasındadır. Yapmaya geldiği iş, baskı karşısında zindanları açmak, herkesin derdini ve sevincini dile getirmektir. Bu işte sanat, düşmanlarına karşı, kendinin kimseye düşman olmadığını göstererek haklı çıkar. Elbette sanat tek başına doğruluk ve özgürlük getirecek bir dirilişi sağlayamaz ama, sanat olmadıkça bu diriliş biçimini bulamaz, bulamayınca da hiçbir şeye benzemez. Kültür ve onun gerektirdiği bağıntılı özgürlüğün bulunmadığı toplum ne kadar düzenli olursa olsu bir vahşi ormandır. Onun için de her gerçek sanat yaratışı yarın için bir muştudur.

Actuelles II'den
Çev: Sabahattin Eyüboğlu-Vedat Günyol

"OYUNLARLA KAYANLAR"

Ramize Erer

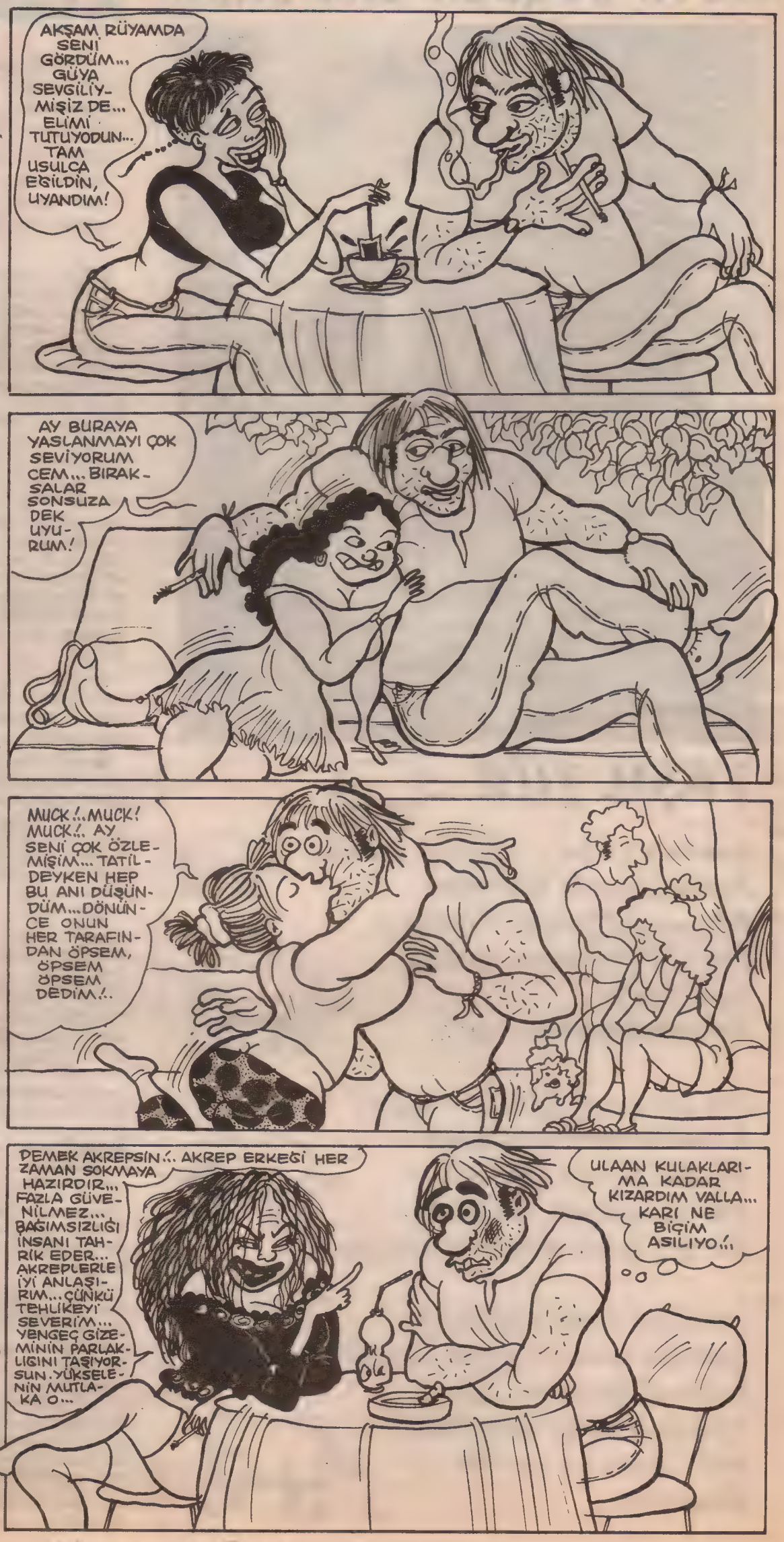

Akşamsefası

MESUT KARA

Artizler Kahvesi

Sinemanın Sevdası SEVDA FERDAĞ

"Beni star olmak hiç ilgilendirmedi, asla istemedim. çünkü taviz vererek yaşamak istemiyordum. Her zaman özgür oldum. Ben star olmadım ama kendimi hep star gördüm.

"Usul usul farkediyorum ki Sevda, herkesin başka bir kadın veya başka bir erkek olmayı denediği, bunun için vargücüyle çabaladığı sinema ortamımızda salt kendisi olabilmenin mücadelesini veriyordu. Bütün gücünü, bütün sanatlık sezgisini, duyarlığını asıl bu mücadeleden almaktaydı. Benzemek istediği hiç kimse yoktu. Beğenilmek, önemsenmek, alkış toplamak hiçbir zaman sorunu olmamıştı. Bireyliğini yaşamaktı seçeneği." Selim İleri "Hatırlıyorum" adlı kitabında Sevda Ferdağ'la ilgili bunları yazmıştı.

İlk gençliğimde izlediğim filmlerden tanıdığım güzeller güzeli Sevda Ferdağ'la yıllar sonra tanışabilmiştim. Fakat bu tanışma acılı bir ortamda, hastane kapısında gerçekleşiyordu. Çok sevdiği ablası Ferda Ferdağ'ın beyin kanaması geçirdiğini, komada olduğunu duyduğumda hemen hastaneye koşmuştum. İlk karşılaşmamız böyle olmuştu. Çok acı çekiyor, üzüntüsünden yerinde duramıyordu. Ferda yoğun bakımdaydı. Kalbinin durduğu sabaha karşı 3'e kadar başında bekledik. Acı haberi öğrendiğimizde Sevda Ferdağ'ı güçlükle sakinleştirebilmiştik. Sonraki karşılaşmalarımızda sohbetlerimizin baş konusu Ferda olmuştu hep. **"Biz iki kardeş gibi değilde, iki aşık gibi büyüdük. Aramızda fazla yaş farkı da yoktu. Ferda bana çok düşkündü. Aynı yatakta yatardık, hayallerini anlatırdı. Türk edebiyatını, yazarları ondan öğrendim. Benim için dünyada en güzel insandı o, en güzel ablaydı. Modelimdi benim fakat ben modelimin yaptıklarını yapmak istemedim. Bana acı ve uzun bir yol gösteriyordu çünkü. Türk sinemasını, sinemadaki yalnızlığı gösteriyordu. Ferda hep asiydi. Dilini tutmadığı için hep acı çekti. Ben daha az acı çekeyim diye sakin olmaya çalıştım fakat bende de asilik olduğu için suskunluk fazla sürmüyordu. Ferda'yla tiyatro tekstlerini birlikte ezberlerdik. Böyle büyüdüm, başka bir iş yapmam mümkün değildi."**

Aslında sinemacı olmak istemiyordur Sevda Ferdağ. Ferda sürekli ne yapmak istediğini sorar. Ferda'nın sinemacı, tiyatrocu arkadaşları **"Sevda büyüyünce sinemacı olacak, tiyatrocu olacak"** derler. Sevda da sürekli **"hayır"** diye yanıtlar onları. Fakat 1958'de ilk filmini çeker. Aynı kıza aşık olan iki fakir gencin öyküsünün anlatıldığı **"O Günden Sonra"** filmiyle oyunculuğa başlayan Sevda henüz 16 yaşındadır. Sonra 5 yıl kadar ara verir. **"58'de sinemaya geldiğim zaman ilişkileri, sinemanın fukaralığını hiç sevmedim. Sinema parasızlık demekti, yalnızlık demekti. Sonra Ferda'nın bir Almanya serüveni oldu, beni de aldırmıştı yanına. Hep sinemacı ya da tiyatrocu olmamı istiyordu. Ben de 'bu işi yapacaksam, gider kendi ülkemde yaparım' dedim. Türkiye'ye döndüm ve Atıf Yılmaz'ın çektiği Azrailin Habercisi'nde oynadım. Sonra devam etti."**

Sevda Ferdağ sinemada tanıdığı arkadaşlarını, dostlarını çok sever. Bu dostluklar içinde Sadri Alışık'ın çok özel bir yeri vardır. **"Sinemanın şartlarını ne kadar sevmesen de zamanla alışıyorsun zorluklara, ödenmeyen paralarla film çekmeye. Derken ben arkadaşlarımı sevmeye başladım. Sadri, Ayhan Işık, Vahi Öz, Diclehan Baban, Ayfer Feray... Onlar benim ailem gibi oldular. Eve dönünce onları özlüyordum. Sinema zor koşullarda yapılıyordu. Sonra anladım ki, Türkiye'de herşey ne kadarsa sinema da o kadardı. Politika, gazetecilik, doktorluk ne kadarsa, senin istediğin kadar olağanüstü yeteneğin de olsa o kadar olabiliyorsun. Bu bir ülke sorunuydu. Ben yıllarca sandım ki sinemacılar yapmıyor. Bazılarına gerçekten düşman da oldum."**

1968 yılın da Türk Sanat Müziği solisti olarak sahneye çıkar. **"Biraz para da kazanmak istiyordum. Fakat her sahneye çıkışımda, para kazandıkça biraz daha zengin, biraz daha mutsuz, biraz daha yalnız oldum. Uzun yıllar bu işi sürdürmeme rağmen, sahneyi hiçbir zaman sevmedim. Her gece kapıya bakarak şarkı söylerdim, dinleyiciyle gözgöze gelemezdim. Para sorunumu hallettmiştim, ev aldım, araba aldım. 80'li yıllara kadar sürdü sahne. Bunu ben istemedim, seyirci istedi. Şimdi seyircinin adını müşteri koymuşlar. Ne kadar çirkin."**

Sonra **"bunu ben tadında bırakayım"** diye düşünür ve sahneyi bırakır. Sahneye çıktığı yıllarda filmlerde oynamamıştır. Yollarda Kemal Film, Arzu Film, Oğuz Film yazan minibüslere rastladığında gözleri yaşarır. Sonra yine sinemaya döner. Star sistemini hep dışlamıştır, star olmak istemez. Ödün vermeyi sevmiyordur. **"Beni star olmak hiç ilgilendirmedi, asla istemedim. Çünkü taviz vererek yaşamak istemiyordum. Her zaman özgür oldum. Ben star olmadım ama kendimi hep star gördüm. Hiç bir sinemacıyı da suçlamıyorum. Ben sadece niye iyi film yapmıyorlar diye suçladım. Sonra bunun bir ülke sorunu olduğunu anladığımda hepsi benim arkadaşım oldu. Ayrıca ben birini aşmaya çalışmaktan hoşlanmıyorum. Ben kendim olmaktan hoşlanıyorum. Yaptığım şu kadar filmle hâlâ Sevda Ferdağ'sam bu önemli birşey. Oyunculuk çizgimde de şöyle bir tuhaflık vardır benim. Kelebekler Çift Uçar filminde masum kızı oynadım. Sonra masum kız rolü sevimsiz geldi. Bu kadar masumluk masal kahramanlarında olur. Kötü kadın ya da vamp diyorlar, o tür rollerde oynamaya başladım. Vamp ne demek hala anlamış değilim. Belli bir çizgim yok, her türlü rolü oynadım ama nedense vamp kadın imajı kalmış. Belki fiziğimden gelen birşey. Bir dönem bazı başrol oyuncularının beni istemediğini farkettim. İşte o zaman 'ben de başrol oynamak istiyorum' dedim ve öyle yaptım. Ben Türk sinemasında artık star kaldığına inanmıyorum. İyi oyuncular kötü oyuncular var. Yağcılar var, köşe başlarını tutanlar var. İyi bir hikaye, iyi bir yönetmen filmi var. Bunların hepsi var. Star dönemi bitti."**

Çok duygusal ve tutkuludur Sevda Ferdağ. Sinemada olduğu gibi ilişkilerini, dostluklarını da tutkuyla yaşar. Kimseye benzemek değil kendi olmak istiyordur. Söyleyeceği sözü varsa sakınmaz. Hayır'la, Evet'i çok iyi dengelemekten yanadır. Ona göre evetler daha az olmalı, insanlar hayır demeyi başarabilmeli. Yoksa çektiğiniz acı ve yalnızlık daha da fazlalaşır. **"Şimdi sinemada insanlar birbirlerini gerçekten seviyorlar mı bilmiyorum. Yok olmuş duyguları, artık yaşayamayacakları şeyleri seviyorlar. Bizim Yeşilçam dediğimiz dönem asla bir daha yaşanmayacak. Belki başka bir kuşak, başka bir sinema gelecek. Sinema sahipsiz. Örneğin ben ablamı kaybettim. Bu çok az insanı ilgilendirdi. Sinemaya gönül vermiş, yıllarca çırpınmış, acılar çekmiş, onlara o kadar değer vermiş biriydi. Çok insan, sinemayla ilgili kurumlar bunu hiçe saydı. Bunlardan biri de SODER. Bir çiçek bile göndermediler, aramadılar. 'SODER'den istifa ediyorum ve SODER'i 50'li yılların starlarına bırakıyorum' diye bir faks çektim. Sanatçılık gönül insanıdır benim bildiğim. Türk sinemasının sahipsizliği bir kez daha ortaya çıktı. Biz birbirimize sahip çıkamıyoruz ki sinemaya sahip çıkabilelim. Attila İlhan şiirinde 'ne kadınlar sevdim zaten yoktular' diyordu. Ne dostlar sevdim zaten yoktular."**

Şeyedi YORUM

"ŞEYEDİ'LER ve YORUM'LARI"

CAN BARSLAN

TANIMLANAMAYAN "KONUYA BİR TÜRLÜ GİREMEME" OLAYLARI

Halk arasında o kadar aptal inanışlar vardır ki insanın bu "inanışlara" inanması için aptal olması gerekir... Tabii burada kastedilen halk kavramı için hiç kimse "lan yoksa bu bizim halk mı?" diye alınganlığa ya da kızgınlığa kapılmamalıdır... Bahis konusu halk her şey olabilir. Düşünün ki bu, ormanlık alanda yaşayan boz tüylü bir yüzde yedi vade farkı topluluğu da olabilir... Kömür ateşinde pişmiş bıldırcın yumurtaları da... Ya da şeffaf bir seloteyp bandını dişlerinizle kopartırken çıkan çıtırt seslerinden oluşmuş bağımsız bir cumhuriyet... Veya noktalarını kaybettikleri için "u" gibi görünen kadersiz "ü" lerden oluşmuş bir halk... Onun için halkın aptal inanışları kavramından rahatsız olunmaması gerekir... Eğer ille de rahatsız olmak istiyorsanız her yerde iki bin liraya çektirdiğiniz fotokopiyi beş bin liraya çeken o, kapsamına içerdiğimin herifinden rahatsız olun... Geceyarısı gidip dükkanının camlarını kırın dingilin!.. Bir de demez mi iki tane kağıt için makinayı açıp ısıtmaya değmez diye... Onu... Onu tek hörgüçlü zehirli Hindistan hardalına bulayıp, gün boyunca vahşi kabak kızartmalarına yalatacaksın ki, görecek ebe hanımının aynadaki aksini... Her neyse, kişisel sorunlar için edebiyatı alet etmeyelim şimdi...

Çok gezdim... Şu küresel dünyanın nasıl globalleştiğini yöreler boyunca gözlemledim. Çok değişik insanlar tanıdım... Aklıyla kasırgalara hükmedenlerden tutun da Önce Vatan gazetesinde okuduğu her şeye inananlara kadar çeşit çeşit insan... Akla gelmedik serüvenler yaşadım... Kâh bozkırlarda başıboş dolaşan iç çamaşırı defilelerini kovaladım, kâh derin dondurculara dalıp doğranmış domateslerle boğuştum... Azgın kuru soğanlara karşı yumruklarımı, faşist menapozlardan kaçan olgun kadınlara karşı dudaklarımı konuşturdum... Bestecilerin, gözlerine fener tutarak avladıkları mi notalarını kurtarıp yuvalarına bıraktım... Unlu mamullerin geceyi bekledikleri mağaralarda tek gözlü devlerle sohbet edip üç gözlü aygaz ocaklarını çekiştirdim... Rüzgarlarla yarıştım be hey heeey!.. Bir düz yazının içine hiç uymayan salak cümleleri avlayan direnişçilerin konuğu oldum... Düzyazıların içine rüzgarlarla yarıştım be hey heeey diye cümleler yerleştirmeye çalışan salak yazarların zehirli tekmelerine hedef olmaktan son anda kurtuldum... Ben de yazarım lan noolucak diyerek nostaljinin büyülü sisiyle sarmalanmış, yoğun bir hüzün içeren, duygulu ve deneyimli sünger avcıları gibi ta derinlerden çıkardığım birkaç düşsel anıyı kağıda dökerken 7400 dolarlık şımarık lap-top'lara yakalanıp aşağılandım... Ben... Çok şey yaşadım... Gün oldu, piramitlerin gölgesinde bakire köleler tarafından el üstünde taşındım... Kimi zaman şovalyelerce kutsandım... Limon ağaçlarının kokusunu rüzgara teslim ettim ellerimle... Ama en büyük hayal kırıklığını, üçüncü sınıf bir salonda yapılan düğünde limonata içip kuru pasta yerken gelini kestiğim ve kız tarafından dayak yediğim sırada yetişen süvarilerin olaya müdahale etmeyip sırıtarak seyrettiklerinde hissettim...

Bataklık alanlarda yaşayan konuya girememe böceklerinin beni ısırmış olması mazeret değildir... Sözde bu hafta çok önemli bir araştırmanın sonuçlarını açıklayacaktım... Ama olmadı... Halkın aptal inanışları konusundaki verileri artık önümüzdeki yazıya bırakırken şen ve esen kalın efendim... Birisi da bana nasıl esen kalınır, onu anlatsın...

Akşamsefası

DÜŞKOVALAYAN

Atilla Atalay

TAVKU'L-HAMME*

Şerın Emel kocasına aşık, bıyık şampiyonu komşudaki tazeye tutulmuş... Hep beraber onların başına gelenlerle vakit geçirip, kendi tuhaf hallerimizi unutmaya çalışıyoruz.

Tavku'l-hamame fi'l-ülfe ve'l-üllef. kitabın adı güzel bi kere... Sanki, insan birkaç kez gökyüzüne bakıp tekrarlasa, cümle aşk acıları uçup semaya karışacak, söyleyene bir ruh ferahlığı çökücek, dua gibi... Türkçesi, **"Güvercin Gerdanlığı/Sevgiye ve Sevenlere Dair"**. Endülüslü hukukçu, metod bilgini, muhaddis (hadis derleyici), dilbilimci ve şair, İbn Hazm 1027 yılında yazmış. Görüldüğü gibi on parmağında on marifet, çalışkan bi insanmış. Şimdi yaşasa, en azından bi kere Siyaset Meydanı'na çıkmış olurdu, bir çoğumuz daha fazla tanırdık.

Gerçi ben tanıdıktan sonra yaşamımda bir değişiklik olmadı. Fazladan, kitabın ismi ağzıma takıldı, bilincim dışında tekrarladığım pop nakaratlarıyla dolu listeye birinci sıradan girdi. Hemen ardından "Naapçaz şimdi aoom yatçaz şimdi aoom" nakaratıyla Nazan Öncel geliyor... İbn Hazm'la Nazan Öncel ve Mustafa Sandal arasında gidip gelen şizofrenik hal istediği kadar bilinçdışı anlamsız tekrarlamalardan ibaret olsun, pek de iyi bişey dill tabii. Esasen, ben, bu kitabı da, söz konusu hallere bi çare olsun diye okumaya karar vermiştim. Aşk meşk işlerinde 969 yıl önce yazılmış bi kitap çare olur mu diyen gafillere de iki çift laf ediyim: Batılılar aşkı bizden aldı aslanım. Yeri gelsin Erbakan bu konuya da değinicek. Biz şimdi gidip batıdan, afedersin oral seksin patentini istesek, ekonomileri iflas eder, parasını ödeyemeyip afedersin kötü yola düşerler. Afedersin...

İyi lan, bak, vakit geçti işte... Kitap mevzuusu açıldı, bir araba geyik çıktı... Kısa süreyle kendimizi arızalı ruh hallerinden araklama imkanına kavuştuk. Zaten, bu nedenledir ki, kitap en iyi arkadaştır. Okurken üstünde karpuz yediğinizi kimseye söölemez, karpuza ortak çıkmaz, daha da güzeli ve konumuzla ilgili olanı; siz günün birinde "Ah ulan, ben vaktinde kitapla beraber karpuz yemiştim" diye efkarlanmazsınız. Kitap, karpuz ve sizin bir meyhanede beraber çekilmiş fotoğrafınız yoktur.

Vaktiyle, halifelerin halılarını çiğnemiş, kralların sofralarına misafir olmuş üstadın yazdıkları 969 yıl sonra aynen geçerli. "Aşkın mahiyeti, emareleri, mektuplaşma, aracı, itaat, kavuşma, vefa, ihanet, ayrılık..." Hemen hiçbir hususta öyle köklü bir değişiklik olmamış. Aynı salak ruh hali... O tuhaf hissin pençesine düşenler, her dem, bir nevi manyak olmuşlar. Günümüzde, ağır aşk ve kıskançlık vakalarıda, Antalyalı Şerın Emel gibi kocasını "fantaazi" maksadıyla yatağa bağlayıp, bıçaklayan, batı etkisinde kurbanlara raslandığı gibi; kuma getirmek isteyen bıyık şampiyonu kocasının bıyıklarını hunharca kestirten kadının "müslüman mahallesi" işi "oriyent" cinnetine de raslanabiliyor. Şerın Emel kocasına aşık, bıyık şampiyonu komşudaki tazeye tutulmuş... Hep beraber onların başına gelenlerle vakit geçirip, kendi tuhaf hallerimizi unutmaya çalışıyoruz. Yani, en azından ben öö-leyim. Bu kitapla vakit geçirmeye başlamadan önce, uzun bir süre her televizyonun haber bültenini bekleyip, şampiyonun bıyıkları kesilmiş halini izlemek için ahir ömrümden zaman ayırdım. Hatta bir gazetede yapılanla yetinmeyerek, HBR'nin makintoşuna şampiyonun bıyıklı fotoğrafını yükleyip, fotoşop programıyla adamın bıyıklarını yok etmeye çalıştım. O esnada kazaen, hazırlanmakta olan derginin işlerinden birini, bilgisayarcıların deyimiyle "uçurdum". Bu yüzden, soyadı nedeniyle derginin bilgisayarını kendi çocuğu sanan İrfan Sayar'dan bi araba laf işittim... Bi kaç saati de ööle yedim işte...

Neticede, vakit geçsindi... Çünkü, "Güvercin Gerdanlığı"nda aşkın hallerinden söz ederken, doğal olarak "telefon tripleri" hususuna değinilmemişti. Oysa, eski vakitlerin "mektup bekleme çilesine", söz konusu telefon tripleri beş basar. Siz karşılıklı eziyet halinde "bakalım önce hangimiz diğerine telefon edicek" diye beklerken, akla hayale gelmedik bir sürü ikincil arıza çıkıp bu sado mazo ortamın mengenesini iyice sıkar... Gecenin bir yarısı çalan telefona, "aha, döküldü işte bizimki, kesin biyerde bira filan içti, sarhoş kafa aklına düştüm" şeklinde yersiz bir hezeyanla koşanınız olmuştur... Hatta, "dur bakalım iyice çalsın" diye ikinci bir hıyarlıkla durumu katmerlendirip, bi süre telefonu açmazsınız. Esasen hiç açmasanız daha iyi tabi. Çünkü o saatlerde; giderek küçülen cep telefonlarının tuşlarına dolma kibin barnaklarıynan isabet kaydetmekte güçlük çeken, ileri kelle kafa bi takım adamlarla "Çok yanlış bi numara" konuşmasına girmek, insanı zamanla sinir sahibi yapıyor... Tabi, bi de sessiz telefonlar var... Söz konusu sessizlik O'nunki bile olsa, bi süre sonra insanda önüne geçilmez bir küfür etme arzusu uyanıyor. Kaldı ki, sessizliğin sahibi, deminki dolma parmaklı herifin redial tuşuna "dokanmış" hali de olabilir. Bambaşka, diğer bir salak da olabilir. Bunu kesinleştirmenin yolu, sessizlik seansı sırasında, başka bir telefon bulup şüphelileri aramaktır. Kimin telefonu meşgul çalıyosa, sessiz salak odur. Peki, ya O, hakkaten, gittiği bi yerde, aklına beni düşürüp arıyosa, sesimi duyunca konuşmaya cesaret edemiyosa? O zaman evinin telefonu meşgul çalmaz ama yine de beni arayan O'dur. Yaa, işte 969 yıl önce böyle paranoyalı bir tutku mecburen yoktu... Belki on yıl sonra filan görüntülü telefon yaygınlaşınca ortadan kalkıcak. Dolma parmaklı herif, gecenin ortasında kabus gibi, içip içip vizüelleşicek...

Böyleyken böyle İbn Hazm usta... Yani her şey bıraktığın gibi. Bu yüzden telefon çalıp da O'nun sesini duyunca, senin kitabına biraz saygısızlık ettim. Dalıp kuş resmi çizmişim. Manasız şekiller, rakamlar felan... Üstelik tükenmezle, silsem çıkmaz şimdi... Bilerek olmadı tabii, yani, kulağım telefonda onca bekledikten sonra, birden şeyoluyo insana. Kızmazsın ama, anlarsın sen... Hem kendin de yazmışsın ya...

"... Ne yağmurdan sonra bitkilerin çıtır çıtır büyüyüşü, ne ilkyazda kara bulutların kaybolmasından sonra çiçeklerin parlaklığı, ne yemyeşil bahçelerle çevrili bembeyaz sarayların zerafeti güzel huylu, iyi karakterli, nitelikleri güzellikte ahengini bulan bir sevgiliye kavuşmaktan daha güzeldir. En beliğ lisanlar bu sevinci tasvir etmekten acizdir; tadını anlatamazlar. O durum gönülleri şaşkına çevirir, zekaları durdurur..."

(*) Güvercin Gerdanlığı... İnsan Yayınları, 1995.

ALTAY MARTI

Selam Arkadaşları

Hayat her yere ve her şeye değerek kendince geçip gidiyor. Yeni bir yaşam, yeni insanlar, yeni kurallar var. Kısacık boylu tarihini göm. Yüzünü çöplüğe fırlat.

Sabahlarıma telâş, beynime endişe, adımlarıma gerginlik bulaştırdı bu şehir şu sıralar. Ağır uykuların özlemini çekiyorum.

Yüzlerine kireç atılmış binlerce insan silueti var aklımda; hepsi birer birer gidiyor. İri, kıllı ve kırmızı parmakları olan azgın bir el her şeyi söküyor yerinden.

Hiç kimse karamsarlığını bağıra çağıra söylememeli. Hiç kimse kendi umudunu alaşağı etmemeli. Bize yakışmaz.

Sitem benimkisi... Minyatür bir isyan... Geçici bir ruh buğulanması... Henüz olgunlaşmamış bir hüzünle bedenimi sarıp sarmalamayı hakedişin de bir zamanı vardır. Beklemedeyim.

Hep şaşırdığım, hiç tahmin edemediğim bir yalnızbaşınalık yaşıyorum şimdilerde ve bunu günü gelince sımsıkı yapışıp gövdesini bir tarafa atacağım bir zavallı karakterimmiş gibi taşıyorum. Ne oldu? Ne oldu?

Herkesin çocukluğunda masumiyetle haşarılık, özlemle özenti, oyunla kavga vardır. Herkesin çocukluğunun tozu burnundadır hâlâ, silinmez. Ve sanki herkesin en eski geçmişi hep sorunsuzmuş gibi gelir insana. Çocukluğuna kızan, onunla övünmeyen yoktur.

Ama ya ilk gençlik? Usulca boy attığınız mahalleler, solgun sokakların fırtına gövdeli insanları, onlarla yaşadıklarınız, kurulan sesli-sessiz, sözlü-sözsüz ilişkiler... Bunlar unutulmalı mı? Bunlara kıyılmalı mı? İnsan, bedeninin en uzağına dek sinmiş bir davranış kalıbını, bir yaralı sesi, bir rengârenk gülüşü olmadık tuzaklara düşürmeli mi?

Hayat her yere ve her şeye değerek kendince geçip gidiyor. Yeni bir yaşam, yeni insanlar, yeni kurallar var. Kısacık boylu tarihini göm. Yüzünü çöplüğe fırlat. Gövdeni herhangi bir kuytuya bırak. Çağdaş ol, varsın kanın içine aksın. Sana ne? Kime ne?

Benim bir zamanlar yaşadığım topraklarda insanların sesleri, gözleri mutlaka birbirine değerdi hergün. Aylak zamanlarımızda Diyarbakır'ın uzun ve çileli caddelerinde dolaşmaya çıktığımızda en az yirmi kişiyle selâmlaşırdık. Bunların içinde nerede, nasıl tanıştığımı unuttuğum, ne iş yaptığını, nerede oturduğunu, hatta adını bile bilmediğim kişiler olurdu. Onlar da benim hakkımda hiç bir şey bilmezdi. Bizler sadece ve sadece "selâm arkadaşı"ydık. Tüm ilişkimiz buydu.

Aynı "selâm arkadaşları"yla caddede, sokakta değil de bir kahve ya da lokantada karşılaştığınızda, aynı masada oturmanız şart değil, kim erken kalkarsa karşıdakinin de hesabını ödeyip usulca çıkıp giderdi o mekândan. Bunları, bizim eski bir alışkanlığımız ya da bir iyi anı olarak anlattığım "şimdiki zaman" arkadaşlarım, bu kentin tütsülediği, hiç anlayamadığım kafalarını iki yana sallayarak ve alaylı bir şekilde gülerek defalarca "feodal ilişkiler"in ne denli ilkel ve zararlı olduğunu anlattılar bana. Ve istisnasız tüm nutuklarında şu cümle geçti sık sık: "Burası İstanbul"

Cömert bir "merhaba"yı bir birinden esirgeye esirgeye, yüzlerine, beyinlerine parmaklarını takıp değiştire değiştire, bir zamanlar filiz gibi büyüdükleri toprakların üstünü sıvaya sıvaya bugünlere dek gelen ve artık iri ve renksiz bir çığlıktan ibaret olan ve her şeyden şikayet edip, bu aptal kentin boş buldukları her köşesinde kıvranan bunca insan topluca "yalnızbaşınalığa" doğru gidiyor. Bir çok ömürde kayıtsız ve şartsız bir kendine ihanet var.

Burası İstanbul ve ben çok huzursuzum.

BAŞIBOŞ SEVDA GÜNCELERİ

Cezmi Ersöz

SAHİ NEDEN SİZİN HİÇ ÖFKENİZ YOK

Solgun yazıların sırrı ile, yollarda arkasındaki sesi bekleyen korkulu yüzün sırrı arasında gizli bir kardeşlik vardır aslında...

Teknik sorumlumuz Aydın Şahin'e

Güzel bir yazı yazmışsam o hafta yakınlarıma bencillik etmişim demektir. Anneme gitmemiş, abimin hatırını sormamış, insan hakları derneğine uğramamış, bir dost sesine hasret çalan telefonları açmamışım demektir. İlgisiz, içe dönük, aksi davranmışımdır yakınlarıma...

Ama içimi ansızın bir korku kaplar sonra ve bu dünyada tek başıma olmadığımı anlar, duyarlılığımı borçlu olduğum insanların bu acımasız hayatın her türlü derdini, çilesini çekerken eve kapanışımı bir kaçaklık olarak görür, dahası hayattan kendimi sakınırsam hayatın da benden sakınacağını düşünür, bir solukta anneme koşar, ona zaman ayırır, alışverişini yapar, gönlünü alırım. Bütün telefonlara çıkar, arayan insanların duygularını sonuna dek paylaşırım. İnsan haklarına gider, politik etkinliklere katılır, imzalar atar, demeçler veririm. Abime telefon açar, tekrar tekrar hatırını sorarım.

Ancak bütün bunlardan sonra kendimle kalıp, o haftanın yazısını yazmaya başladığımda bütün enerjim tükenmiş, kozasını güçlükle ördüğüm hayalim sıcaklığını yitirmiş, düşümün rengi solmuştur. Kötü kalpli balıkçıların denizi trolle taraması gibi ben de gecenin bir vakti beynimi ve kalbimi trolle tararım. Bana ait ne kalmış diye... Ne yazık, çok derinlerden yönünü kaybetmiş yorgun ve soluk sesler gelir yalnızca. Esin, rüya ve büyü dolu gemilerim belki aylar sonra dönüp gelmek üzere toplayıp gitmiştir iç denizlerimden...

Dehlizimde biriktirdiğim gizleri özveri sokaklarına dağıtmışımdır günler boyu... O hafta cansız, soluk, kalplere dokunmayan bir yazı çıkar adımla beraber... Ama ben yine de çocuksu ve dünyadışı bir umutla, bu yazımı okuyanın, yazdıklarımla hiç ilgisi olmasa da benim özveri sokaklarında nasıl koşuşturup durduğumu, gece telefonlarında hiç usanmadan paylaşmayı çoğalttığımı, politik toplantılarda yaralı umutları sarmaya çalıştığımı hissedecek, diye düşünürüm.

Oysa tüm bu yaptıklarım ne kadar arzulasam da çıplak bir nabız gibi çınlamaz yazımda...

Gece bir iki telefon gelir, umutla açarım, ama nafile: **Bu haftaki yazını beğenmedim. Nerede eski yazıların?** Ya da: **"Dergideki şiirin kötüydü. Bu aralar biraz yorgunsun galiba..."**

İşte bu telefonlar beni ıssız, karanlık bir uçurumun kenarına bırakır. Ertesi sabah da değil, hemen o an da benden geri alınacak sevgilerin karanlık rüzgarı soluğumu keser. Kalbimdeki esin, ruhumdaki zenginlik beni ancak geçmişim çalındığı bu anın ürperişine kadar getirmiştir demek ki. Önümde sonsuza dek uzandığını sandığım yol, karanlık, bir uçurumda bitmiştir...

Çok eski korkumdur aslında. Sol fraksiyonlardan birine katıldığım günlerden, yazılarımın başındaki ismimin ölüm timlerinin gizli listesine yazıldığı bugünlere dek sürüp gider. Ne zaman arkamdan gelen ısrarlı ayak sesleri duysam irkilir, adımlarımı yavaşlatır ya da bir bahane yaratıp sözgelimi ayakkabı bağlarımı bağlamak gibi, durur arkamdaki ayak sesinin önüme geçmesini beklerim. Ama çoğu kez arkamdaki sesin, ayaklarını sürüyerek geçen, kentin vurgununu yemiş, yoksul, kavruk bir insana ait olduğunu anlarım. Benim ondan duyduğum bu onun için anlaşılmaz korkuyu bir an yüzüme merakla bakıp çözmeye çalışır.

Ancak bu şehirde kimse bir insanın yüzündeki sırrı çözebilmek için uzun süre durup bekleyemez.

Eğer beni sırtımdan vurmayacaksa, şansı yoktur, geçip gidecektir önümden..

Solgun yazıların sırrı ile, yollarda arkasındaki sesi bekleyen korkulu yüzün sırrı arasında gizli bir kardeşlik vardır aslında... Masum, kırgın, anlaşılmamış bir öfke bekler iki sırrı da... Öfke, dedim de aklıma geldi. Başkaldıran, hakkını isteyen, ölüm orucuna yatan insanların öfkesi şaşırtıyor birçoklarını: **Neden bu kadar öfkeli bu insanlar, ne var, ne olmuş ki** diye sorup duruyorlar...

Ben de onlara umutsuzluklarımı ve korkularımı asla gizlemeden şunu soruyorum: **Bunca haksızlık karşısında sahi, sizin niye hiç öfkeniz yok? Sizde bir tuhaflık mı var?..**

Akşamsefası

Halil Turhanlı

PSEUDO - LEZBİYEN POP

1920'lerde, Harlem Rönesansı seslerinden Ma Rainey, Bessie Smith, Gladys Bentley, bir kadının bir diğer kadına aşkını yücelten, erkeklerin cinsel tedirginlik ve tereddütlerini parodileştiren şarkılarıyla ün yapmışlardı.

Fem 2 Fem üyeleri imaj olarak, softcare poino dergilerinde sıkça gördüğünüz, lezbiyen olmadıkları halde "lezbiyenmiş" gibi (yaramazlık) yapan, heteroseksüel erkekleri kışkırtmak amacıyla kadın kadına oyun oynayan modellere benziyorlar.

Sapphoik devrimciler Fem 2 Fem saflarında görmeye tahammül edemiyorlar. Politik doğruluğa inananlar (PC'ler) ise Fem 2 Fem'i düpedüz yanlış yapmakla suçluyorlar.

1920'lerde, Harlem Rönesansı seslerinden Ma Rainey, Bessie Smith, Gladys Bentley, bir kadının bir diğer kadına aşkını yücelten, erkeklerin cinsel tedirginlik ve tereddütlerini parodileştiren şarkılarıyla ün yapmışlardı. Fem 2 Fem'in lezbiyen varoluşa dair bugün söyledikleri Harlem Rönesansı şarkılarınca yetmiş küsür yıl önce dile getirilmiş olanlar denli tutarlı değil.

Fem 2 Fem'in müziğinde, en iyi örneklerini Michelle Shocked'dan dinlediğimiz nomadik hayat tasvirlerini duyamazsınız. Onlarınki şehirli ve yerleşik bir hayat tarzı. (Michelle Shocked'un "The Texes Campfire Tapes" ve "Arkansas Traveller" albümlerini özellikle anımsatmak isterim.)

Fem 2 Fem şarkılarında, bir zamanlar hardcare topluluklarda müzik yapmış (Castration Squad - Iğdiş Etme Ekibi bu topluluklardan biriydi) ve sonradan folk müziğine de sertlik aşılamış olan Phrane'in keskin ve yırtıcı tınılarına da rastlayamazsınız.

Fem 2 Fem, saf pop yapıyor. Pamuk helvası tadında bir müzik bu. Pespembe boyalı, tatlı mı tatlı. (Onların Nine Inch Nails turnesine 'destek topluluk' olarak katıldıklarını öğrendiğimde hayli şaşırmıştım). Fakat asıl, önemlisi, Fem 2 Fem müziğinin sahici lezbiyen duyarlılıklarına tercüman olmaması; içeriğe tercih edildiği post-modern çağda Fem 2 Fem'i bir zamanlar gay disco'larda epeyce sükse yapmış o toplulukla kıyaslayarak 'post - modern Village People' olarak niteleyenler de var.)

Fem 2 Fem'in, bir kadının bir diğer kadının sertleşmiş meme uçlarını dişlerken görüntülendiği klibi MTV'de yasaklanmış. Aslında çoğu kez sahnede, topluluğun pamuk helvası kıvamındaki müziğine dev bir ekranda beliren erotik imgeler eşlik ediyor. Fakat bu imgeler gerçek anlamda lezbiyen erotika oluşturmuyorlar. Daha açık bir anlatımla, Fem 2 Fem yapay ve yapmacı bir lezbiyenlik sergiliyor. (Aslında biseksüel olduklarını ve aralarından yalnızca birinin lezbiyen olduğunu gizlemiyorlar.) Sonuçta, Crazy Horse, Lido ya da Zoha'daki striptiz barlarında izlenenlerden pek farklı olmayan bir gösteri ortaya çıkıyor.

Fem 2 Fem şimdilerde, (Londra) West End'de sahnelenen (ve prodüktörlüğünü, 1960'larda 'Oh Calcutta' gibi sansasyonel bir oyunu West End'e taşımış olan Michael White'ın yaptığı) "Voyeurz" adlı erotik müzikalde rol alıyormuş. İngiliz basınından izleyebildiğim ve anlayabildiğim kadarıyla "Voyeurz", içinde lezbiyenliğin yanısıra sado-mazoşizmin, fetişizmin, tantric seksin ve daha başka şeylerin de bulunduğu bir kitsch. Kısmen "Bebekler Vadisi" romanına, kısmen "Showgirls" filmine benzeyen bir travesti.

Metnini ve şarkılarını Michael Lewis ve Peter Rafelson ikilisinin yazmış olduğu bu erotik müzikal, taşradan New York'a gelen, burada cinselliği keşfeden, yaşadığı onca serüvenden sonra (yolu) Voyeurz adlı gece klübüne düşen, Büyük Elma'ya adım attığı andan itibaren başına gelenler yetmezmiş gibi bu klübte cinsel serüvenlerine daha nicelerini katan ve böylelikle deneyimlerini zenginleştiren bir genç kızın öyküsünü anlatıyormuş.

Besbelli ki, bu bir lezbiyen kimlik oluşturma ve dışavurma, klozette yaşanmış bir geçmişten kurtularak özgürleşme, kısacası bir "caming out" öyküsü değil.

Böyle bir gösteriyi cinsel politika açısından ciddiye almasanız da, hem erotik hem de komik etkiler yaratan iyi bir yetişkin eğlencesi olduğunu teslim etmelisiniz.

MERAKLISI İÇİN NOT(LAR)

Fem 2 Fem'i, Michelle Shocked ve Phranc ile kıyaslamış olmam boşuna değil. Çünkü, Shocked ve Phranc dobra dobra lezbiyen politika yapıyorlar.

Shocked, Mormon bir annenin ve karısını, kızını terkederek gezgin olarak yaşamış tedirgin ruhlu bir babanın kızı. Çocukluğu Teksas'da geçmiş, ama yeniyetmeliğinden başlayarak o da göçebe bir hayatı seçmiş. (Hiç kuşku yok, kanı babasına çekmiş.)

Shocked'un ilk albümü, kamp ateşi çevresine söylediği ve Walkman teybe kaydedilmiş şarkılardan oluşuyordu. (The Texas Campfire Tapes) Şarkılarında genellikler, yaşadığı nomadik hayatı dile getiriyor. Channel Four'da bir müzik programında izlemiştim, New York'da evsiz insanlarca işgal edilen konutlarda (squat'larda) barındığını, bir süreden beri de bir nehir kıyısında tekne içinde yaşadığını söylüyordu.

Phranc ise, müziğe hard topluluklarında gitar çalarak başlamış. Şimdilerde folk yapıyor, ama bu akustik müzikte bile sert tınılara yer veriyor. Anarko-lezbiyen kimliğini, belirli bir mizah dozu da içeren özyaşamsal şarkılarında açıklıyor.

murathan

YILDIZTOZLARI

benim gördüğüm aynalar görmüyor artık beni

Azat, *Omayra*

ZAR

Nurullah Ataç'ın yıllar önce Turgut Uyar'a attığı zar, sonradan onun bunun elinde hoyrat bir bilek güreşine dönmüştür.

Her orta yaş merdivenlerini inmeye başlayan ve hanidir post giydiğini düşündüğü için kendine tarikat bulmaya çıkan şair, gözüne kestirdiği bir, ya da birkaç delikanlı üzerine zarını atmaktan söz etmeye başlamıştır. Üstelik attıkları zarlarla bilek biledikleri adlar, kısa zamanda kof çıkmış, bilek sahiplerini utandırmış, zarları ortada kimsesiz bırakmıştır. O gün bugündür Nurullah Ataç'ın bu zarı, her önüne gelenin elinde heder olduğu gibi, edebiyat değerlendirmelerine de böyle bir kahvehane üslubu kazandırmıştır. Nitekim sizler de çok görmüşsünüzdür mansıp dağıtır gibi "zarımı şuna atıyorum, zarımı buna atıyorum," diye demeç verenleri. Demeç verilenler de kendilerine atılmış zar'lı sözleri gururla, misafirlerin görebileceği her yere asmışlardır.

Değerlendirmelerinde içten olanlar bir yana, şairlerin çoğu, sahiden bir değer olduklarını düşündükleri kişiler için değil de, kendileri için tehlike olmayacaklarını sezdikleri birileri için zar atarak, kendi müddet-i ömürlerini uzatmanın, böyle yalancı zamanlarla kazanılmış mutluluk çubuğu taktırmanın yollarını denemişlerdir. Büyük çoğunluğu hileli zarlarla bakıldığı için boş çıkan bu kehanetler hakkında geçmişten günümüze birçok örnek saymak mümkündür. Son on beş, yirmi yılın dergilerinin yazılarında atılan zarlara bir göz atacak olursanız, nice şairin üzerine zar attığı kişilerin en fazla üç beş yıl içinde esamisi okunmazken, adını anmaktan sakındıkları kişiler dönemlerine imza atmışlardır.

Ne mutlu sayfasını zar seslerinin kirletmediği şairlere!

kargo..kargo..kargo..kargo..

kargo..kargo..kargo..kargo..

koleksiyon

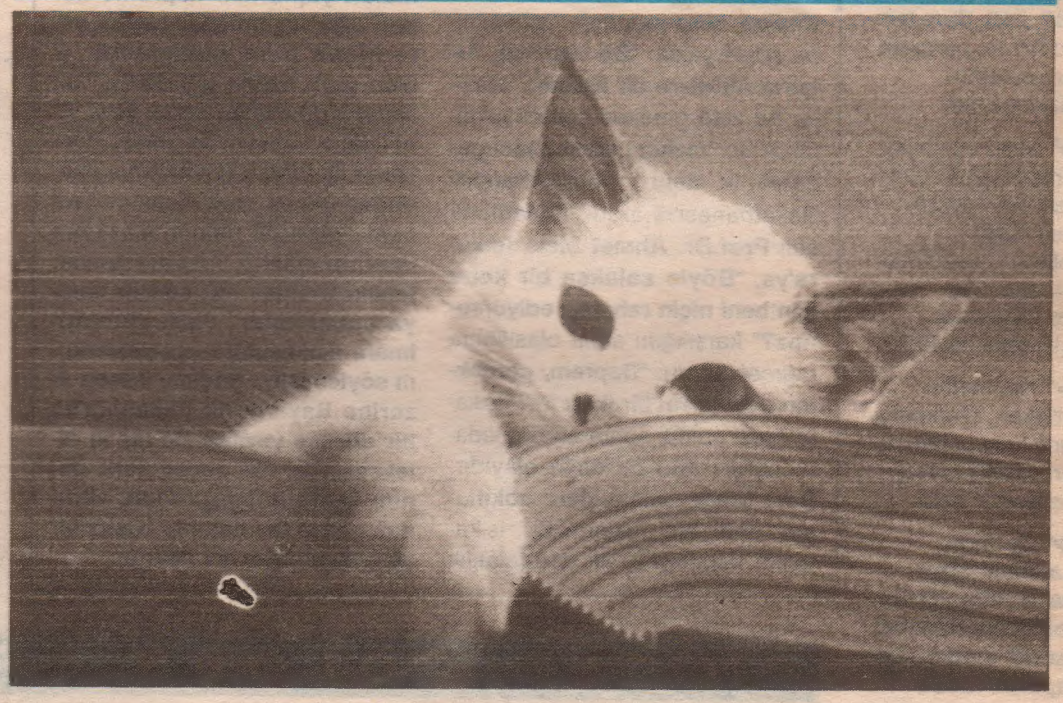

Kitapta kaldığımız yer

tabldot..tabldot..tabldot..tabldot..tabldot..

ZEHİR ve KİTAP

Edebiyatın benim için yalnızca bir sanat, bir zevk, vazgeçilmez bir uğraş değil de, aynı zaman da bir "inanç" olduğunu böyle durumlarda çok daha iyi anlıyorum.

Biraz hastayım, yatıyorum. Katlanılmayacak kadar ağrısı olmayan, ama sizi ayakta da gezdirmeyen hastalıklar sırasında kitap okumanın eski bir keyfi var. Okul kırmışsınız gibi... Hasta yatıyor olmanın insana kazandırdığı kitap okuma zamanı, sizin kitap okumak için ayırdığınız hesaplanmış zamandan daha farklı; çünkü bir zorunluluğu, başka bir olanağa, bir keyife dönüştürme oyunu taşıyor içinde. Böyle durumlarda daha çok, "keyif kitapları" dediğim tarihi, polisiye, macera kitaplarına gömülmeye bayılırım.

Güzel, güneşli bir gün. Salondaki kanepede uzanmış, yatıyor,
Amin Maalouf'un Semerkant'ını okuyorum.Tarihi romanları, özel bir merak ve ilgiyle okurum. Kaldı ki Maalouf'un kitabı, bu klasik tarihi roman tanımının dışına taşan, çıtası yüksek tutulmuş bir yazınsal kaygıyı da içinde taşıyor. Kitabı bitirmeye kararlıyım. Bunun için fazladan zorlanacağımı sanmıyorum; bir macera romanı sürükleyiciliğinde akıp giden bu kitabı iki gündür elimden bırakamıyorum çünkü. Ömer Hayyam'ın, Hasan Sabbah'ın, Nizamülmülk'ün bir araya geldiği, içinde toz, kum, sıcak, çadır, bahçe, kervansaray, kameriye, hanlar, Isfahan, Buhara, Nişapur, Semerkant olan bir kitap. Tek başına bile beni tavlamaya yetebilecek şeyler yani. Kitap hakkında bazı itirazlarım var elbet, ama bu yazının konusu o değil. Sonuçta iyi yazılmış ve güzel çevrilmiş bir kitapla karşı karşıyayım; Zaman'la ilişkisiyle ve kitabın içindeki kitabı yazan yazarı konumlandırışıyla da modern bir duruşu var. Bazı kitapların tadı vardır; bu da onlardan.

Birdenbire sayfa 164'de şu cümle: "Ama o 1 Mayıs 1896 günü, tan vaktinde, bir ömür tükenecek, bir diğeri başlayacaktı."

Tuhaf bir ürperme duyuyorum.

Bir kehanet gibi ürperiyorum.

Benim tam da bu satırları okuduğum gün: 1 Mayıs 1996. Yani bu cümleden tam yüz yıl sonra. Kitap, benim için birdenbire fazladan bir gerçeklik, bir sahicilik duygusu, kadere benzer bir gizem kazanıyor. Sanki yüz yıl beklemiş bir kitabın, yüz yıl sonra aralanan sayfalarının arasından zamana ve hayata dair bir giz fısıldanıyor. Romanın, sonradan kaybolmuş bir kitap çevresinde kurulmuş bir yolculuk üzerine olduğunu kitabı okumuş olanlar anımsayacaklardır, bu da ürperişimi iyice artıran bir şey.

Sonuçta, yazar tarafından uydurulmuş bir roman kahramanının tarih belirten sıradan bir cümlesi, ama tam da benim kitabı okuduğum 1 Mayıs 1996'da okunuyor olmasının, ona, bir an için kazandırdığı hayat ile sanat arasındaki gerçeklik farkını sıfırlayan bir gizeme ulaşıyor. Sonra o an bütün zamana yayılarak, edebiyata ait farklı bir bilgi ve sezgi haline geliyor. Edebiyatın gücü buradadır. Her an size kitap yazdığını duyuran bir anlatıcı yazarın kurduğu bir yapıntı gerçeklikte bile, zamanı bütün derinliğiyle diriltir. Hayattan başka bir hayat yapar.

Var oluşa, zamanın geçiciliğine ilişkin ürpertici bir iz bırakır.

Edebiyat zamanı yeniden yapar. Bunu size derinlemesine duyuran ender anlardır belki ama bir süreklilik duygusu, dipte bir süreklilik duygusu, bu kaynağı sürekli besler.

1 Mayıs 1996.

Yüzyıl sonra birinin kaldığı yerden siz devam edersiniz.

Edebiyatın benim için yalnızca bir sanat, bir zevk, vazgeçilmez bir uğraş değil de, aynı zaman da bir "inanç" olduğunu böyle durumlarda çok daha iyi anlıyorum.

Hayatın, sanatın taklidi olmasını istemem, arzulamam da bununla ilgili elbet. Bir şair, bir yazar olarak da, hayatımı bir sanat eseri gibi yaşamak istemem de bununla ilgili.

Bin Bir Gece Masalları'nın birinde, sayfaları zehirli bir kitap vardır, birbirine yapışmış sayfalarını açmak için parmağınızı dudaklarınıza götürüp ıslattıkça yavaş yavaş zehirlenir ve merakla okuduğunuz kitabı bitiremeden ölür gidersiniz.

Benim için edebiyatın zehiri budur: Kendi hayatınızın sayfalarını, bir sanat eseri gibi çevirmek arzusu uyandırması. Oysa yaşadığınız çağ, toplum, koşullar, yani kitap okumayan edebiyat sevmeyen normal insanların, "gerçek hayat" dedikleri de intikamını sizden böyle alır.

Gene de, ne hayattan, ne sanattan vazgeçmeksizin, okumalarla yaşamalar arasında gidip gelirken, parmağınız dudaklarınızda kalmış bir ölüm dilerim size.

Edebiyat buna değer!

mungan

tabldot..tabldot..tabldot..tabldot..tabldot..

Akşamsefası

SON ANDA ALDIĞIMIZ BİR HABERE GÖRE

Beşir Cemal

BUNLAR OLDU

✔ Diyarbakır'daki Can TV'ye baskın düzenleyen polis, canlı yayında "Kürt sorunu" tartışmasına katılan HADEP, DBP, İHD, Baro temsilcileriyle, program sunucusunu gözaltına aldı.

✔ Mısır uçağının çarptığı taksi şoförü Mehmet Yıldırım, Mısır Hava Yolları'ndan 20 milyar tazminat istemiyle dava açacağını söyledi.

✔ Necmettin Erbakan, "Türkiye'yi canlı hale getirmek için sürekli masaj yapıyoruz" dedi.

✔ **Demirel, "Laiklikle oynamaya yeltenilirse, politikaya dönerek gerekli müdahaleyi yaparım" dedi.**

✔ Ülkü ocakları, Med-TV'ye reklam veren Coca-Cola'nın milletçe boykot edilmesini istedi.

✔ **ÖDP, Barış Haftası etkinlikleri çevresinde bisikletli barış turu düzenledi.**

✔ Adana Belediyesi, Sabancı Holding'in 304 milyar 147 milyon liralık borcunu ödemediğini açıkladı.

✔ **5 milyonluk banknotlar eylülde piyasaya sunulacak.**

ÖKÜZ KANDİLLİ'DEN BİLDİRİYOR: *Deprem Alevilere İkaz mı?*

Amasya ve Çorum'u sallayan 4 şiddetindeki depremin ardından, Akit Gazetesi'nde **Mustafa Kaplan,** köşe yazısında, tamı tamına şöyle yazdı: **"Bu deprem, Allah'ın Alevilere bir ikazıdır."** Aleviler bu zata gereken cevabı verdi. Öküz ise **"maksat araştırmacı gazetecilik olsun"** ruhuyla Kandilli Rasathanesi'ni aradı, Rasathane şefi **Prof.Dr. Ahmet Mete Işıkara**'ya, **"Böyle salakça bir konu için beni niçin rahatsız ediyorsunuz?"** karşılığını alma olasılığına rağmen sordu: **"Deprem, gerçekten de Allah'ın bir ikazı mı?"** Işıkara önce güldü, sonra en bilimadamı haliyle, **"Bu bir doğa olayıdır. Beni böyle polemiklere sokmayın"** dedi. Ne desindi? Bu, Işıkara'nın karşılaştığı ilk dangalaklık değil tabii... Öküz okurları için bir örnek verdi en babacan haliyle:

"Adı lazım değil, bir yerde deprem olmuş. Şehir darmadağın... Deprem sonrası imar çalışmaları başlamış, şehir yenilenmiş. Bu yenileştirme çalışmaları yapılırken depreme neden olan fay hattının geçtiği yere hiçbir bina yapılmamış. O alan park haline getirilmiş. Gel zaman, git zaman şehre yeni bir belediye başkanı seçilmiş. Başkanın ilk icraatı fay hattının üzerinden geçen park alanını imara açma girişimi olmuş. Başkana durumu anlatıp, imara açmanın tehlikelerinden söz ederek iknaya çalışmışlar. Park alanının imara açılmasının yasaklandığını söylemişler. Başkan bunun üzerine Bayındırlık Bakanlığı'na bir dilekçe yazmış. Demiş ki dilekçesinde: Adı geçen park alanını imara açacağımdan, altından geçen fay hattının başka bir yere alınmasını arz ederim."

Kapılar ve Köprüler

Cemaatine vaaz verirken her türlü el, kol, yüz ve vücut hareketleriyle görkemli bir şov yapan ve ara sıra da aşka gelip hüngür hüngür ağlayan okullar zinciri sahibi, mümtaz politikacılarımızın önemli danışmanı, seçkin protokol adamı Fetullah Hoca'nın televizyonu Samanyolu TV'de, Engin Noyan "Kapılar ve Köprüler" isimli bir program yapıyor nicedir. Seyircilerce "entel" yakıştırması yapılmasın diye bir zamanlar at kuyruğu yaptığı saçlarında ve özgür sakalında azıcık dini düzeltme yaparak İbrahim Tatlıses'ten girip caz müziğinden çıkıyor. Cemil Meriç'in kullandığı kelimelerin günümüzde neden anlaşılamadığından yakınıp Osmanlıca-Türkçe sözlüklere sarılıyor. Telefon açıp da "ekmeklerin arkasına yapıştırılan fabrika etiketlerini söken insanların ne çok ekmek israfına yol açtığı" konusunda akıl fikir veren seyircilere şimdiye dek edindiği muazzam müzik birikimiyle ne de güzel cevaplar veriyor. Ne oldu Engin Noyan'a, halkını mı, kendisini mi tanımaya başladı, yoksa bu sadece bir "ekmek" derdi mi? "Kapılar ve Köprüler!" Nereye kapılanmalı? Köprüyü geçene kadar hep aynı şey mi yapılmalı?

BUNLAR *DA* OLDU

✔ **Emel Sayın 1 milyon dolara (86 milyar) TGRT'ye transfer oldu.**

✔ Devlet, Atlanta Olimpiyatları'nda sıfır çeken Hafız Süleymanoğlu'nu lojmandan çıkarıyor.

✔ **Muşlu Maşallah Arslan'ın 30 sözcük konuşan muhabbet kuşunun en sık, "Ali Şen başkan, Fenerbahçe Şampiyon" dediği bildirildi.**

✔ Atatürk'e benzerliği gerekçesiyle yapımcılardan film teklifi alan DYP milletvekili İsmail Köse, "Atatürk'e benzeyebilirim, ama onu canlandıramam" diyerek önerileri geri çevirdi.

✔ **Ölümünden 400 yıl sonra, Mimar Sinan'ın gayrımenkulleri tapuya tescil edildi.**

✔ Türkan Şoray, beste vermeyi ve onun albümünü hazırlamayı öneren Sezen Aksu'yu reddetti.

✔ **Konya'da 3 gaspçı taksi şoförü Ramazan Kuloğlu'nun 15 milyon değerindeki üç altın dişini kerpetenle sökerek çaldı.**

✔ Recep Tayyip Erdoğan'ın Amerika gezisinde hızlandırılmış İngilizce kursuna gittiği öğrenildi.

UNITED COLORS OF MEMLEKET

Yalanını yiyim!. Hani zam yoktu

Şöyle demişti muhterem: "Kaşıkla verip kepçeyle almayacağız." Aradan bir ay geçmedi. Tekel ürünlerinin, demirin, akaryakıtın ve tüpgazın fiyatı artırıldı. Şevket Kazan, Irak'a gitmişken Saddam'a sorsaydı keşke... Yalan söyleyen müminin neresi kesiliyor? Muhterem uçuşlara devam ediyor vesselam...

Ali Rıza Binboğa Öküz'e Konuştu: *Yarınlar Hâlâ Bizim*

Yaşı tutanlar 1975 Eurovision Şarkı Yarışması'ndan, uzatmayalım **"Yarınlar Bizim"** şarkısından, **"İlköğretmenin kim senin"** hitinden tanır. **Ali Rıza Binboğa** tam 21 yıl sonra **"Bağışla Türkiyem... Geciktim"** kasetiyle pop cangılına daldı. Öküz, Ali Rıza Binboğa'nın ifadesini aldı:

Öküz – Müziği bırakıp ne iş yaptınız allahaşkına?

Binboğa – Tavukçuluk. Yumurta üreticiliği yani... Ama müziği bırakmadım.

Öküz – **Eeee... Niye piyasaya çıkmadınız öyleyse?**

Binboğa – Küstüm... TRT'ye. Bütün şarkılarımı denetleme kurulunda engellediler. Öyle bir şey yapmalıyım ki, 1975'teki çıkışımdan daha gürültülü olsun, dedim. Bomba gibi bir şey yapmaya çalıştım.

Öküz – Çok şey değişti. Ya siz?

Binboğa – Ben siyasi konjonktürün bütününü reddettim. Mevlanâ'ya, Mustafa Kemal'e, Hacı Bektaş'a, Pir Sultan'a yöneldim.

Öküz – **Hâlâ solcu musunuz?**

Binboğa – Tabii ki solcuyum, demokratım. Atatürkçü değil, Mustafa Kemalciyim.

Öküz – **Hâlâ yarınlar bizim mi?**

Binboğa – Hâlâ yarınlar bizim... Sokakta millet benimle gırgır geçiyor, 'Hani yarınlar bizimdi' diye. Ama ben onlara "Yarınlar yürek ister..." diye şarkı yaptım.

Öküz – **Döneklere ne diyorsunuz? Çok adam döndü o zamandan bugüne?**

Binboğa – Çünkü samimi değildiler, modacıydılar, yüreklerinde duymamışlardı.

Öküz – **Müziğinizin türü ne?**

Binboğa – Ali Rıza Binboğa türü... Müzik türü diye bir şey yoktur bana göre.

Öküz – **Pop çılgınlığına ne diyorsunuz?**

Binboğa – Herkesin bir sevgilisi var ne hikmetse, o sevgiliden ayrılmış ne hikmetse, hepsi öç almaya çalışıyor ne hikmetse. Herkes boynuzlu.

Öküz – **Herkes sizin taklidinizi yaptı.**

Binboğa – Komedyenlerin ekmek teknesiydim. Ben müziği bırakınca onlar yas ilan etti.

Akşamsefası

Leb-i Derya Sayın

PİLOT: -Mutlu musun karıcığım?..
HOSTES: -Çook!.. Mutluluktan uçuyorum adeta!..

ASLAN ÖZDEMİR

Pencereden Bakarsam Eğer

Pencereden bakarsam eğer
Bir kaç cadde ötede
Birileri karşıdan karşıya geçiyor.
Pencereden bakarsam eğer
Gümüşsuyu'ndan, Beşiktaş'a
bir yol iniyor
Pencereden bakarsam eğer
Şehir toprak üstündeki beyliğini
yitiriyor
Pencereden bakarsam eğer
Haritanın bir yerinde çabalıyor
olacağım
Pencereden bakarsam eğer
Evimden bayağı uzalaşıyorum
Pencereden bakarsam eğer
Başka bir şehre misafir oluyorum
Pencereden bakarsam eğer
Denizle yüzleşiyorum
Tepemde kızgın güneş
Pencereden bakarsam eğer
Kalan tatili birlikte geçiriyoruz.

SAYI: 17
29 AĞUSTOS 1996
PERŞEMBE

SAHİBİ:
ŞİMERA YAYINCILIK adına
Mehmet ÇAĞÇAĞ

Yayın Yönetmeni:
Metin ÜSTÜNDAĞ

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Kutlu ESENDEMİR

Öküz'e saman ve su verenler:
Altay MARTI, Aslan ÖZDEMİR, Atilla ATALAY, Ayça ŞEN, Bahadır BARUTER, Bahadır BOYSAL, Can KOZANOĞLU, Can YÜCEL, Can BARSLAN, Cezmi ERSÖZ, Cüneyt ÖZDEMİR, Çiğdem ANAT, Devrim SEVİMAY, Derya SAYIN, Eflatun NURİ, Ender ÖZKAHRAMAN, Engin TURGUT, Eşber YAĞMURDERELİ, Ferhan ŞENSOY, Fikret BEKLER, Gani MÜJDE, Güneri İÇOĞLU, Halil TURHANLI, Hacer YILDIRIM, Haydar ERGÜLEN, Kemal GÖKHAN, Kutlu ESENDEMİR, Lütfü OFLAZ, Mehmet ÇAĞÇAĞ, Mesut CEYLAN, Mesut KARA, Metin ÜSTÜNDAĞ, Murathan MUNGAN, Muhsin KIZILKAYA, Musa KART, Nihat GENÇ, Orhan PAMUK, Oktay GÜZELOĞLU, Ömer LAÇİNER, Semra CAN, Sezai SARIOĞLU, Sunay AKIN, Soner GÜNDAY, Tan CEMAL, Tuğrul ERYILMAZ, Tuncay AKGÜN, Tuncel KURTİZ, Tuncer ERDEM, Ümit KIVANÇ, Vedat ÖZDEMİROĞLU, Yıldırım TÜRKER, Yılmaz ERDOĞAN, Zafer TEMOÇİN

Sayfa Sekreteri
Aydın ŞAHİN,
Fikret ÖZDEMİR

Bilgisayar Tasarım:
Murat YÜCEŞAN
Cebrail OKÇU
Vesile ÖZDEM
Yasemin KALE

Montaj:
Kadri Çavuşoğlu

Satış:
Cüneyt AYDIN

İşletme:
Orhan AÇAR

Halkla İlişkiler:
Suzan ÇARK

Muhasebe:
Yaşar AKŞAHİN

Bina Görevlisi:
Yasin ADIYEKE

Tel: 251 42 44 - 251 57 54,
Fax: 251 52 67,
Baskı: Basmat
Dağıtım: Bir-Yay,
Adres: İstiklal Cad.
İmam Adnan Sok.
No:20 80800
Beyoğlu/ İSTANBUL

ABONELİK KOŞULLARI

AMERİKA - (UÇAK)
1 yıllık Abone bedeli - 100 $ -
6 aylık Abone bedeli 50 $
UZAKDOĞU - (UÇAK)
1 yıllık Abone bedeli - 125 $
6 Aylık Abone bedeli 650 $
AVRUPA (POSTA)
1 yıllık Abone bedeli 100 DM
6 aylık Abone bedeli - 50 DM
AVRUPA (UÇAK)
1 yıllık Abone bedeli 110 DM
6 aylık Abone bedeli 55 DM
YURT İÇİ (POSTA)
1 yıllık Abone bedeli
3.500.000 TL
6 aylık Abone bedeli
1.750.000 TL

BANKA HESAP NUMARALARI:
Mark hesabı: 3002462 - 0
Dolar hesabı: 3002461 - 2
TL hesabı: 1100384 -7

(Hesap numaralarının hepsi Yapı Kredi Bankası, Parmakkapı Şubesine aittir)

KARA ÇALAN

Nihat GENÇ

MEDYA GOLEMLERİ

Samanyolu TV, nurcuların televizyonu. Bir proğram, kapılar ve köprüler. Proğram sunucusu, Türkiye'deki aydınları laga luga zekasını çalıştırıp göya yerin dibine batırıyor.

Arapçada, iştikakcı, kelime türetenlere verilen addır. Cumhuriyet kuşağının büyük dilcilerinden Ömer Asım Aksoy az da olsa kelime türetmiştir. Bunlardan iki tanesi cumhuriyetimizin ruhu gibi en meşhur iki kelimemizdir, biri Tekel (inhisar), diğeri Sıkıyönetim (örfi idare).

Bugün, İlahiyat Fakültelerimizdeki doktora tezlerine bakın, Hristiyanlığı inceleyen çalışmalar yoktur. Ancak, müslümanlar oryantalistlerden, müsteşriklerden, yani doğu bilimiyle uğraşan batıklardan rahatsızdır.

Cemil Meriç, yüzünü batıya dönmüş düşünce adamlarına 'müstagrip' der, mesela Tanpınar için kullanır bu kelimeyi, Cemil Meriç öldüğünde de Hilmi Yavuz Cemil Meriç için müstagrip kelimesini kullanır!

İnanılmaz bir acılı hayatın içinde düşünceden asla ödün vermeden aydın olmayı bu ülkede en büyük uğraş olarak seçen Cemil Meriç, karanlık göğümüzdeki nadir yıldızlardandır. 'Kelimeleri tarif etmeden girişilecek her tartışma kısırdır' derdi.

Cemil Meriç'in gözleri görmüyordu. 12 Eylül günlerinde kendisinden bir yazı almıştık, yazıda İslam düşüncesi üzerine konuşuyor ve yazının bir yerinde Saidi Nursi için güzel değerlendirmeler yapıyordu. Oysa Saidi Nursi ismini birçok islamcı aydın ağzına almaya korkuyordu. Telefon edip, hocam, mahkemelik olursunuz, burayı çıkartalım, dedim. Hayır, olmaz, dedi. Yazı yayınlandı ve o haliyle mahkeme kapılarına gittiğini duydum, inanılmaz acılar duydum.

Şimdi. Samanyolu TV, nurcuların televizyonu. Bir proğram, kapılar ve köprüler. Proğram sunucusu, Türkiye'deki aydınları laga luga zekasını çalıştırıp göya yerin dibine batırıyor. Cemil Meriç ismi geçti. Durdum. Bu adamın Cemil Meiç ismiyle uzaktan, yakından ne ilişkisi olabilir?

Ortalıkta bir 'müstagrip' kelimesi dönüyor, sunucu, bu kelimenin sözlü karşılığını biryerlerden bulmuş: 'şaşkın' demekmiş. Şaşkın, olan kelime, ü'lü değil, u'lu yazılanı. Dinleyici bir profesör duruma ayılıp telefon ediyor, üstad, diyor, burada, müsteşrik kelimesine karşılık olsun diye, müstagrip kelimesini kullanmıştır. Batıyla ilgilenen anlamında...

Batıyla ilgilenen deyince, Engin Noyan, 'hah, işte, şaşkın, batıyla ilgilenen'... Batıyla ilgilendikleri için de göya çillibom zekasıyla alaya alıyor. Niçin? Çünkü batıyla ilgileniyormuş.

Sonra sunucu, ülkemizdeki aydınların hasta hallerinden şikayetçi olup, onları tepyekün kurtarmaya çaba sarfediyor. Benim izleyemediğim birçok proğram boyunca da bu konuyu işleyip, bir 'aydınlar okulu' açmayı teklif ediyor. Tabii ki tüm bu ulvi değerlendirmelerini aydın edasıyla, filozofik zeka parıltılarıyla ve alımlı, çalımlı kaş göz hareketleriyle yapıyor.

Aydınlar okulu şunu yapacakmış, aydınlar Bodrum'da içki içeceğine Anadolu'da halkın evinde bir ay misafir olup, büyüğü küçüğü ve misafirperverliği öğreneceklermiş.

Bodrum'da içki içen deyince, benim sevip okuduğum onlarca aydını aklımdan geçirdim, hiçbiri Bodrum'da içki içmiyordu. Engin Noyan'ın aydın kadrosuna koyduğu yüksek zekası mesafesindeki magazin yazarları olmalı.

Ve bu ülkede büyük bir anket yapsak, tüm aydınlara Cunhuriyet tarihinin en tartışılan aydınları sorsak, hem Cemil Meriç, hem Tanpınar ilk sıralarda yer alır. Engin Noyan bunları tanımıyor.

Aydınlarını tanımıyor, ama aydınlar okulu kuruyor, büyüklerini tanımıyor, ama, büyüklerini küçüklerini öğrensinler diye, Anadolu'da halkın evinde misafir edilmelerini teklif ediyor!..

Ve batıyı inceleyen bilim adamalarına 'şaşırmış' diyor! Bunu da batıdan alınmış TV kutusunda söylüyor.

Ve tüm bunları Samanyolu TV'de, yani Saidi Nursi'nin mektebinde yapıyor! Bu kelimeleri ortalama bir insan şüphesiz bilmeyebilir, ama, sadece Saidi Nursi okumak için Osmanlıca'ya hakim olmanız gerekir! Ben birçok kelimenin sadeleştirilmesi, hayata geçirilmesi taraftarıyım, ancak, nurcular, Saidi Nursi'nin tek bir kelimesinin sadeleştirilmesine bugüne kadar müsaade etmemişlerdir.

Bu yüzden Saidi Nursi'nin eserleri zor anlaşılır. Oysa Fehmi Koru, Birikim Dergisi'ni anlayamadığını yazıyor sütununda. Peki Fehmi koru, Engin Noyan için neler diyor? Çok mu anlaşılır konuşuyor Engin Noyan: Neden sütununda Engin Noyan'ın büyük zeka pırıltılarını konu edinmiyor!

GOLEM

Golem, yahudi efsanesinin en tehlikeli büyüsüdür. Golem yaratmak düşüncesi ve efsanesi hala yaşıyor biryerlerde. Hahamlar büyülü formüllerle bir adam yaratmayı denemişlerdir. Golem, dilsiz ve kaba bir yaratıktır. Çamurdan yapılmıştır.

Bu tehlikeli büyüyü yapanlar halkın hakaretlerini duymamak için kulaklarını balmumuyla kapatırlar. Ve golem büyüsünü yapabilmek için, bir hahamın kendisinin çok temiz, saf, arınmış bir insan oduğuna inanması gerekir.

Golem, karanlıkların, sinsiliklerin sembolü olur. Ve Golemlerin kendilerine ait bir şuur geliştirmelerinden korkulur. Ve golemlerden korkulmasının sebebi denetimden çıkabileceklerine dair inançtır.

Ve birçok dinbilimci, Golem yaratmak insanlığın küstahlığıdır, der. Frankeştayn bile bu düşünceden doğmuştur.

Golem'ler çamurdan ve büyüden yapılıyordu, ancak, günümüzde kelle soğandan ve sakaldan yapılıyor!

İmaj yaratacağız diye, şu mübarek din, Allah'ın nuru, kimlerin eline düşüyor! Medya Golemleri öyle çok ki, bir yazı konusu edinmek bile cehalet sayılıyor, aydınlar için...

Akşamsefası

Remziye, barış istiyor

O İstanbul'u, İkitelli'yi, Beyoğlu'nu tanımıyor.

Ne bir panele katıldı, ne de sinemaya gitti.

Kahvehanelerdeki, barlardaki bitmeyen tartışmalara hiç tanık olmadı?

O bizi tanımıyor, tanımakta istemiyordu.

Savaş onu buraya getirdi ve bizimle tanıştırdı.

Evinize roket atar atıp sonra teröristler yaptı deriz

"Abla belden aşağı çekme" diyor. İşte Remziye'nin yüzü...

Remziye sizi tanımıyor. Sizinle hiç tanışmadı, hiç rastlaşmadı. O böyle bir derginin varlığından haberdar değildi. O bütün medyadan uzaktı. O İstanbul'u, İkitelli'yi, Beyoğlu'nu tanımıyor. Ne bir panele katıldı, ne de sinemaya gitti. Kahvehanelerdeki barlardaki bitmeyen tartışmalara hiç tanık olmadı? O bizi tanımıyor, tanımakta istemiyordu. Savaş onu buraya getirdi ve bizimle tanıştırdı.

Köyünde mutluydu Remziye. Dedesi, ninesi ve iki kızkardeşiyle birlikte yaşıyordu. Dedesi ona göre "herhalde 100 yaşında" ninesi de o yaşa yakın. Babası o küçükken ölmüş, annesi başkasıyla evlenip gitmişti köyden. Batman'ın Kozlu ilçesine bağlı Sincan köyünde oturuyordu. Okula hiç gitmedi. Okuma yazmayı TV'de Barış Manço'nun çocuk programlarını izleyerek öğrendi. Manço "A,B, C" dedi Remziye "A,B,C" yazdı defterine. Remziye günlerini, bahçelerinde onun deyimiyle "kendilerine göre sebze" yetiştirerek, bir de her sabah ineği otlatmaya götürerek geçiriyordu. Bir akşam üzeri yine ineği bağladığı yerden almaya giden ve şimdi İstanbul'da halasının yanında yaşayan Remziye başına gelenleri şöyle anlatıyor: "Bizim evin biraz uzağında orman gibi çok ağaçlı bir bahçe var. Oraya her sabah ineği bağlar. Akşamları da gider alırdım. Bir akşam üstü ineği almaya gittiim. Gittim baktım ki inek yok bağladığım yerde. İneğin ipini açmışlar. Sonra ineği aramaya başladım. İneği ararken ağaçların arasından korucular çıktı. Silahla bana 'Sus sesini çıkarma, yoksa seni öldürürüz' dediler. Köyde büyüdüm korucular da köyde büyümüş, hepsini tanıyorum. Ben de "Niye sesimi çıkarmayayım? İsterseniz öldürün beni" dedim. Kalaşnikofla beni yere yatırdılar. "Beni öldürün razıyım" dedim, dinlemediler. Kolumu falan tuttular, gömleğimi yırttılar. Yani boğazımın üstüne kalaşnikofu koyup bana tecavüz ettiler. Sonra da 'Eğer evde anlatırsan hepinizi öldürürüz. Evinize roketatar atıp sonra teröristler yaptı deriz' diye beni tehdit ettiler. Sonra uzaklaşıp gitiler, ben çok korktum. Dedemin yanına gittim. Kendimi çok kötü hissediyordum. Ninem kardeşimle birlikte dayımın yanınan gitmişti. Dedeme hiçbirşey anlatamadım, zaten kulakları duymuyor. Çok korkmuştum. Daha sonra ki günlerde ninem geldi. Ona anlattım o bana inanmadı. Çünkü o korucularla biz bir aile gibi görüşüyorduk, bu yüzden inanmadı. Ben düzensiz adet gördüğüm için hamile olduğumu anlamadım. Dört ay falan adet görmedim sonra korktum. Amcamla savcıya, doktora gittik. Doktor bana 'sen kızsın, ama hamilesin' dedi. Doktorun söylediğine göre böyle olabiliyormuş. Savcı bana ' çocuğu doğurduktan sonra kimden hamile kaldığın anlaşılır' dedi. Savcı korucularında ifadesini almış onlar 'biz yapmadık, teröristler yapmıştır' diye ifade vermişler.

Silahla bana 'Sus sesini çıkarma, yoksa seni öldürürüz' dediler. Köyde büyüdüm korucular da köyde büyümüş, hepsini tanıyorum. Ben de "Niye sesimi çıkarmayayım? İsterseniz öldürün beni" dedim. Kalaşnikofla beni yere yatırdılar. "Beni öldürün razıyım" dedim, dinlemediler. Kolumu falan tuttular, gömleğimi yırttılar. Yani boğazımın üstüne kalaşnikofu koyup bana tecavüz ettiler.

Remziye sonra Batman Devlet Hastanesi'ne gidiyor. Batman Devlet Hastanesi'nede doğum yapıyor. Çocuğunu Diyarbakır Yetiştirme Yurdu'na veriyor. "Çocuğu almak bize yakışmaz" diyor. Çocuk doğduktan sonra çocuğun Nevzat Altuner adlı korucudan olduğu yapılan tahliller sonucu ortaya çıkıyor.

Kozlu Savcılığı ve Remziye'nin avukatı tecavüz eden Ceyhan Altuner, Ekrem Altuner ve Nevzat Altuner adlı korucularla ilgili tahkikatı sürdürüyor. Remziye'nin aklı şimdi orada kalan kızkardeşlerinde. Onları bir an önce görmek istiyor. Remziye fotoğrafını çektiririrken bana "Abla belden aşağı çekme" diyor. İşte Remziye'nin yüzü...

Bugün Dünya Barış Günü Remziyeler oradaki bahçelerde "kendilerine göre sebze" yetiştirmeye devam ediyor, korucular da onları "korumaya"...

Hacer Yıldırım

Akşamsefası